

Aleksi Huhta

Piensijoittamisen alkeet – opas aloittavalle sijoittajalle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Maaliskuu 2014

Tekijä Otsikko	Aleksi Huhta Piensijoittamisen alkeet – opas aloittelevalle sijoittajalle
Sivumäärä Aika	43 sivua + 2 liitettä Maaliskuu 2014
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja	Lehtori Pia Hellman
<p>Opinnäytetyöni tarkoitus oli selvittää ja tarkastella aloittelevalle sijoittajalle sopivia sijoituskohteita, työssäni käsitellään myös sijoittamiseen liittyviä peruskäsitteitä, tuoton ja riskin suhdetta sekä kaikkea sitä, mitä aloittelevan piensijoittajan tulisi huomioida alkuvaiheessa. Tutkimuskysymykseni opinnäytetyössä olikin, että mitä piensijoittajan tulisi tietää aloittaessaan ensimmäiset sijoituksensa?</p> <p>Tutkimusmenetelmä opinnäytetyössäni oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa on käytetty paljon ajankohtaista kirjallisuutta, verkkosivustoja ja artikkeleita sekä myös tilastoja ja erilaisia tutkimuksia. Teoriatieto pohjautuu lukemaani rahoituksen ja sijoittamisen perusasioihin.</p> <p>Työni tarkoitus oli koostaa tiukka ja helposti lähestyttävä tietopaketti aloittelevalle piensijoittajalle. Opinnäytetyössä tarkastellaan riskin ja tuotto-odotuksen korrelaatiota, erilaisia sijoittajaprofiileja, perustermistöä sekä piensijoittajalle sopivia tuotteita. Tutkimuksen luetuun aloitteleva sijoittaja tietää perusasiat sijoittamisesta, tietää riskinottohalukkuutensa ja tuotto-odotuksensa sekä tunnistaa sijoittamisen riskit. Kaiken tämän tiedon saatuaan on sijoittajan helpompi valita sijoituskohteensa ja aloittaa sijoittaminen.</p> <p>Opinnäytetyön lopputuloksena voidaan pitää sitä, että aloittelevalle sijoittajalle löytyy paljon erilaisia sijoituskohteita. Perustiedot sijoittajalla täytyy olla hallussa ja lisätietoa asioista on helposti saatavilla ja sen ymmärtäminen riippuu täysin paneutumisesta. Jokaiselle sijoittajaprofiilille löytyy useita tehokkaita ja järkeviä sijoitusratkaisuja. Opinnäytetyö on hyvä ja helposti lähestyttävä tietopaketti sijoittamisesta kiinnostuneille kuluttajille. Sijoittamisen maailmaan pääsee käsiin jo pienelläkin pääomalla ja sijoitusratkaisuja löytyy jokaiselle sijoittajatyypille.</p>	
Avainsanat	sijoittaminen, sijoitustuotteet, piensijoittaja

Author Title	Aleksi Huhta The Basics of Small-Scale Investing – A guide for a beginner
Number of Pages Date	43 pages + 2 appendices March 2014
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Pia Hellman, Senior Lecturer
<p>This thesis takes an overview on the very basics of investing. The main objective was to create a simple and easily approachable information package for beginners about the things they should know before making their first investment. After reading this paper the beginning investor should know the basics of investing which should help them determine their most suitable investment options and begin investing.</p> <p>The theoretical framework of the thesis was based on professional literature about financing and investment. The basic terminology, the correlation between risks and yield expectation, different investor profiles and suitable products for a beginning investor were discussed in the theoretical part. The research was performed by analysing multiple information sources such as literature, articles, statistics and previous studies done on the subject.</p> <p>There are numerous of different investment options for a beginning investor. The basics of investing should be understood and additional information is easily available. The only question is how much the beginning investor is willing to put time to studying all the available information. This thesis is a simple and easy information package for anyone, who is new in the world of investing. Even small equity is enough to start investing and there are suitable investment options available for every investor type.</p>	
Keywords	investing, investment products, small-scale investor,

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat	1
1.2	Tutkimusongelma ja tavoitteet	2
1.3	Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen rajaus	2
1.4	Opinnäytetyön rakenne	3
2	Sijoittaminen ja perustermistö	3
2.1	Säästäjästä sijoittajaksi	3
2.2	Inflaatio	3
2.3	Deflaatio	4
2.4	Indeksi	4
2.5	Arvopaperi	4
2.6	Euribor-korko	5
2.7	Lähdevero ja pääomatulovero	5
2.8	Volatiliteetti	5
2.9	Arvo-osuustili	6
2.10	Reaalituotto	6
3	Sijoittajan kartoitus	6
3.1	Riski ja tuotto-odotus	7
3.1.1	Inflaatoriski	8
3.1.2	Markkinariski	8
3.1.3	Korkoriski	9
3.1.4	Liikeriski	9
3.1.5	Valuuttariski	9
3.1.6	Likviditeettiriski	9
3.1.7	Liikkeellelaskijariski	9
3.1.8	Maariski	10
3.1.9	Satunnaiset riskit	10
3.2	Sijoittajan profilointi ja sijoittajatyypit	10
3.2.1	Riskinottohalukkuus	12
3.2.2	Sijoitettavan summan määrä	14
3.2.3	Sijoitushorisontti	14
3.2.4	Sijoitusaktiivisuus	15
3.3	Hajautus	16
3.3.1	Hajauttaminen monella tavalla	16
3.3.2	Ajallinen hajauttaminen	17
3.4	Sijoitustuotteiden selkeys ja niiden ymmärtäminen	18

4	Sijoitustuotteet ja niiden sopivuus aloittelevalla	20
4.1	Sijoittaminen suoriin osakkeisiin	20
4.1.1	Kotimaiset osakkeet	22
4.1.2	Ulkomaiset osakkeet	24
4.1.3	Osingot	24
4.2	Rahastot	26
4.2.1	Korkorahastot	29
4.2.2	Osakerahastot	30
4.2.3	Yhdistelmärahastot	31
4.2.4	Rahastojen rahastot	32
4.2.5	Erikoissijoitusrahastot	32
4.2.6	ETF-rahastot	33
4.3	Warrantit	34
5	Sijoittamiskanavat	35
5.1	Pankit, pankkiiriliikkeet ja sijoituspalvelutalot	35
5.2	Verotus	36
5.2.1	Sijoitusten verotus	37
5.2.2	Sijoittamiseen liittyvät veromuutokset	37
5.3	Sijoittamiseen liittyviä kustannuksia ja sijoitusesimerkkejä	38
6	Pohdinta, tulokset sekä johtopäätökset	41
6.1.1	Työn yleinen luotettavuus, objektiivisuus sekä lähteiden ajankohtaisuus	42
	Lähteet	44
	Liitteet	
	Liite 1. FIM rahastot - hinnasto	
	Liite 2. FIM Brands – rahastoesite (kuukausikatsaus 31.12.2013)	

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Päädyin opinnäytetyöni aiheeseen tämänhetkisen työtehtäväni vuoksi. Työskentelen eräässä sijoituspankissa sijoitusasiantuntijan roolissa. Työtehtäviini kuuluvat erityisesti sijoitusneuvonta, asiakkaiden tapaaminen ja päivittäiset sijoittamiseen liittyvät asiakaspalvelutehtävät. Opinnäytetyöni aiheeseen päädyin, koska törmään päivittäisessä työssäni erilaisiin tilanteisiin, joissa monilla kuluttajilla on paljon varallisuutta. Sitä ei kuitenkaan usein ole osattu sijoittaa järkevästi tai varallisuus on usein talletettuna normaaleilla matalakorkoisilla tileillä. Tätä voidaan pitää yhtenä oletuksena ja lähtökohtana tutkimukselleni.

Erityistä toimeksiantajaa opinnäytetyölleni ei ole, vaan valitsin aiheeni oman kiinnostukseni takia. Opinnäytetyöni tarkoitus on kehittää omaa ammatillista osaamistani sekä antaa tietoutta ja selkeyttä sellaisille kuluttajille, joilla ei ole minkäänlaista kokemusta sijoittamisesta tai joille aihe on kokonaan vieras. Tarkoitus on selventää sijoittamisesta kiinnostuneelle kuluttajalle perustermit ja tutkia, millainen sijoittamistapa tai sijoittamistuote kenellekin sopisi.

Suomalaiset pitävät suurinta osaa varallisuudestaan vielä tänäkin päivänä matalakorkotileillä. Siitä huolimatta, että tietous sijoittamisesta ja markkinoilla olevista tuotteista on lisääntynyt, iso osa suomalaisten rahoista on tallessa matalakorkoisilla tileillä. (Toivanen, 2013.)

Myös Pörssisäätiön tekemän tutkimuksen mukaan suomalaiset eivät ole innokkaita sijoittamaan, vaikka heillä olisinkin siihen varaa. Kyseisen tutkimuksen mukaan suomalaisista reilua kahta miljoonaa ihmistä sijoittaminen ei kiinnosta heidän hyvästä taloudellisesta tilanteestaan huolimatta. (Pörssisäätiö. 2012.)

1.2 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Työssäni törmään lähes päivittäin siihen tosiasiaan, että kuluttajat ovat aika varovaisia varallisuutensa suhteen. Monia kuluttajia sijoittaminen ja etenkin varallisuutensa kasvattaminen kiinnostaa. Erilaisia riskejä kuitenkin pelätään ja kynnyks sijoittamiseen on aika korkea. Kuluttajia arveluttaa usein tämänhetkinen maailman taloustilanne. Finanssikriisi sekä myös pelko lamasta askarruttavat. Myös epätietous sijoitustuotteista on usein syynä siihen, että varallisuutta ei ole sijoitettu ja sijoittaminen on melko vieras asia.

Kuluttajat eivät usein ymmärrä sijoittamiseen liittyviä termejä, eivätkä he tiedä markkinoilla olevista sijoitustuotteista. Mitä tietoutta ja asioita kuluttajan tulisi tietää ja ymmärtää aloittaessaan sijoittamisen? Haluan selvittää tärkeitä ja olennaisia käsitteitä ja termejä, jotka liittyvät sijoittamiseen ja jotka aloittelevan sijoittajan on hyvä tietää ja ymmärtää.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen rajaus

Opinnäytetyössäni on tarkoitus käyttää laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Tarkoitukseni on hyödyntää monipuolisesti aiheeseen liittyvää mahdollisimman ajankohtaista kirjallisuutta, artikkeleita, internet-sivustoja, Tilastokeskuksen tilastoja ja tutkimuksia sekä muuta materiaalia.

Aiheeni on rajattu henkilöasiakkaisiin, joten tutkin sijoittamismahdollisuuksia ainoastaan yksityissijoittajan ja yksittäisen kuluttajan näkökulmasta. Myös termistö on rajattu niin, että käsittelen termejä ja käsitteitä, jotka aloittelevan sijoittajan näkökulmasta on hyvä tietää ja ymmärtää. Aiheestani on siis rajattu pois yritykset, ammattisijoittajat, instituutiot, yhteisöt ja muut suuremmat toimijat. Syy rajaukseen on se, että yleensä yrityksillä ja suuremmilla toimijoilla varallisuuden määrä on korkeampi sekä myös tuotto-odotusnäkemykset eroavat piensijoittajasta. Suurten toimijoiden aikajänne on myös usein erilainen kuin yksityissijoittajien ja etenkin aloittelevien sijoittajien.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön rakenne koostuu johdannosta, sijoittamiseen liittyvistä perustermeistä ja sijoittamisen määrittelemisestä. Sen lisäksi keskeisiä käsiteltäviä kokonaisuuksia ovat sijoittajatyypin kartoitus, erilaiset sijoitustuotteet ja niiden sopivuus sijoittajalle, eri sijoittamiskanavat, esimerkkisijoitukset sekä loppupohdinnat ja johtopäätökset.

2 Sijoittaminen ja perustermistö

Tässä luvussa esitellään ja selvennetään sijoittamisen kannalta tärkeitä termejä, jotka on tärkeä tietää ja tuntea. Tarkoitus on tuoda termejä tutuksi aloittelevalle sijoittajalle erilaisia esimerkkejä käyttäen sekä myös grafiikoilla havainnollistaen.

2.1 Säästäjästä sijoittajaksi

Ihminen voi säästää rahaa monella eri tavalla. Hän voi siirtyä ekologisesta luomuruoasta halpoihin ruokiin, voi ostaa vaatteesi isojen vaateketjujen hyllyistä kalliiden merkkien ja brändien sijaan. Hän voi säästää myös sähköä esimerkiksi sammuttaen valot aina asunnosta lähtiessä. Hän voi leipoa aina leipäsi sen sijaan, että ostaisi leipäsi kaupasta. (Hämäläinen 2005, 15.)

Säästämisen tapoja on satoja. Säästämisessä on kyse siitä, että menoja on vähemmän kuin tuloja. Sijoittamisessa on kyse varallisuuden kasvattamisesta ja siitä, että varallisuus tuottaa, kasvaa korkoa ja arvoa. Silloin, kun henkilö säilyttää rahojaan matalakorkotilillään on kyse säilyttäjästä eikä niinkään sijoittajasta. Sijoittamisesta puhutaan silloin, kun tuotto-odotukseen liittyy riski hävitä alkuperäinen pääoma. Riski ja tuotto-odotus kulkevat käsi kädessä, joten mitä suurempi riski, sitä suurempi tuotto-odotus. (Hämäläinen 2005, 15.)

2.2 Inflaatio

Inflaatio tarkoittaa yleisen hintatason nousua ja siitä johtuvaa rahan arvon alenemista. Sillä siis tarkoitetaan rahan ostovoiman heikkenemistä. (FIM 2013.)

Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää sitä, että tällöin samalla rahalla ei pysty ostamaan samaa palvelua tai samanlaista määrää tavaroita, kuin aikaisemmin olisi pystynyt. Kustannusinflaatiosta puhutaan niissä tapauksissa, joissa palkat ja muut työvoimakustan-

nukset kasvavat tuottavuutta enemmän. Kustannusinflaatiosta voidaan puhua myös silloin, kun välillisiä veroja, kuten polttoaineveroa ja arvonlisäveroa kiristetään. Samoin myös silloin tuontihinnat nousevat. Kysyntäinflaatiosta puhutaan silloin, kun kysyntä ei kohtaa tuotettavien tavaroiden ja palveluiden kanssa. Kysyntää on siis enemmän, kuin palveluita tai tavaroita ehditään tuottamaan. Tällaisina hetkinä yritysten on helppo nostaa palveluidensa ja tavaroidensa hintoja, mikä on tavallista noususuhdannaikoina. Inflaatiota mitattaessa yleisimmin käytetään kuluttajahintaindeksiä, joka kuvaa hyvin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen palveluiden ja tavaroiden hintojen kehitystä (Tikkanen & Vartia 2006, 92). Kirjoitushetkellä inflaatio on Suomessa Tilastokeskuksen tilastojen mukaan 1,2 prosenttia (Tilastokeskus 2013).

2.3 Deflaatio

Deflaatio on inflaation vastakohta ja tarkoittaa rahan arvon nousua sekä yleisen hintatason laskua (Taloussanomat 2013). Ei deflaatio eikä inflaatio kumpikaan ole tavoiteltava tila. Deflaatio vaikuttaa merkittävästi yleiseen talouskasvuun ja vaikuttaa esimerkiksi siten, että jos kuluttajat yleisesti odottavat hintojen laskevan tulevaisuudessa, kulutusta, tavaroiden ja palveluiden ostoa helposti sysätään tulevaisuuteen. (Tikkanen & Vartia 2006, 94.)

2.4 Indeksi

Indeksi on suhdeluku, joka ilmaisee tietyttä ajanjaksolla tapahtunutta muutosta. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää indeksirahastoa, joka sijoittaa arvopapereihin samassa suhteessa kuin niiden osuus indeksissä on. Kyse on siis sijoitusrahastosta, joka pyrkii jäljittelemään jonkin tietyn indeksin kehitystä. Yleisimmät indeksit ovat arvoindeksejä, jotka ovat hintojen muutosta osoittavia indeksejä tai volyyymi-indeksejä, jotka havainnollistavat määrien muutosta. (FIM 2013.)

2.5 Arvopaperi

Arvopaperi voi olla esimerkiksi sijoitusrahasto-osuus, osake tai joukkovelkakirja. Arvopaperit ovat siis arvopaperikaupan kohteena olevia arvo-osuuksia tai asiakirjoja. (FIM 2013.)

2.6 Euribor-korko

Euribor-korko tarkoittaa euroalueen viitekorkoa, joka julkaistaan päivittäin. Euribor-korko on korko, jolla pankit saavat otettua toisiltaan lainaa. Kyseinen korko muodostuu Euroopan pankkiyhteisön paneelin jäsenpankkien päivittäisistä korkotarjouksista. (Pörssisäätiö 2012, 41.)

2.7 Lähdevero ja pääomatulovero

Verotus vaikuttaa myös sijoittajan käyttäytymiseen, ja verotuksesta on hyvä tietää muutamia asioita, jos on aikomus sijoittaa. Valtio verottaa eri tavoin sijoituksista saaduista tuotoista. Esimerkiksi korkotuotteista, kuten tileistä, talletuksista ja joukkovelkakirjoista maksetaan lähdeveroa 30 %. Esimerkiksi taas rahasto-osuuksien ja osakkeiden myyntivoitoista maksetaan pääomatuloveroa.

Myös osingoista verotetaan osittain pääomatuloveroa, mutta hieman eri tavalla. Samoin vuokra-asunnon vuokratulo on pääomatuloveron alaista tuloa. Kyseinen vero on 40 000 euroon asti 30 % ja sen ylittävää osaa verotetaan 32 %:lla. (Veropaja 2013.)

2.8 Volatiliteetti

Volatiliteetti kuvaa arvonvaihtelua ja sitä pidetään tietynlaisena riskimittarina. Volatiliteetti ilmoitetaan prosenteina vuodessa ja volatiliteetti lasketaan päivittäisten tuottojen keskihajonnasta. Rahastoista puhuttaessa tulevaan tuottoon odotettu epävarmuus on sitä suurempi, mitä suurempi volatiliteetti on. Jos rahastossa päiväkohtaiset muutokset ovat suurempia suhteessa keskimääräiseen päiväkohtaiseen muutokseen, sitä suurempi rahaston volatiliteetti on. (FIM 2013.)

$$\sigma_d^i = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{t=1}^n (r_{d,n}^i - \bar{r}_d^i)^2}, \text{ jossa}$$

$$\bar{r}_d^i = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n r_{d,n}^i$$

σ_d = päivätuottojen keskihajonta
 n = havaintojen lukumäärä
 r_d = rahaston päivätuotto
 \bar{r}_d = rahaston päivätuottojen keskiarvo

Kaava 1. Volatiliteetin laskukaava (FIM rahastosanasto 2013).

2.9 Arvo-osuustili

Arvo-osuustili on henkilökohtainen tili, jonne kirjataan henkilön omistukset arvo-osuuslajeittain ja yhtiöittäin. Esimerkiksi osakekauppaa varten henkilön täytyy avata arvo-osuustili. (Pörssisäätiö 2012, 30.)

2.10 Reaalituotto

Reaalituotto voidaan laskea niin, että kokonaistuotosta lasketaan pois verot, inflaatio, erilaiset palkkiot sekä kaikki muut kulut, kuten erilaiset hallinnointi, säilytys- ja hankintakulut (Pörssisäätiö 2012, 44).

Henkilö esimerkiksi tekee määräaikaistalletuksen 1000 eurolla. Korkoa määräaikaistalletukselle saadaan 1,5 %. Kyseisenä talletushetkenä inflaatio on 1,5 %. Pankki ei veloitaa kuluja määräaikaistalletuksesta ja erääntymispäivänä talletuksen arvoksi muodostuu 1015 euroa. Kyse on arvosta ennen veroja, joten tallettaja joutuu maksamaan kyseisestä talletuksesta vielä lähdeveron 30 % eli 4,5 euroa. Verojen jälkeen todelliseksi tuotoksi muodostuu 11,5 euroa ja verojen jälkeiseksi koroksi vain 1,15 %. Kyseinen korko jää alle inflaation (1,5 %), mikä on hyvin yleistä aikoina joina yleinen korkotaso on hyvin alhainen. Todellisuudessa tallettajan lopullinen sijoitettu pääoman arvo siis laskee ja reaalituotto on -0,35 %.

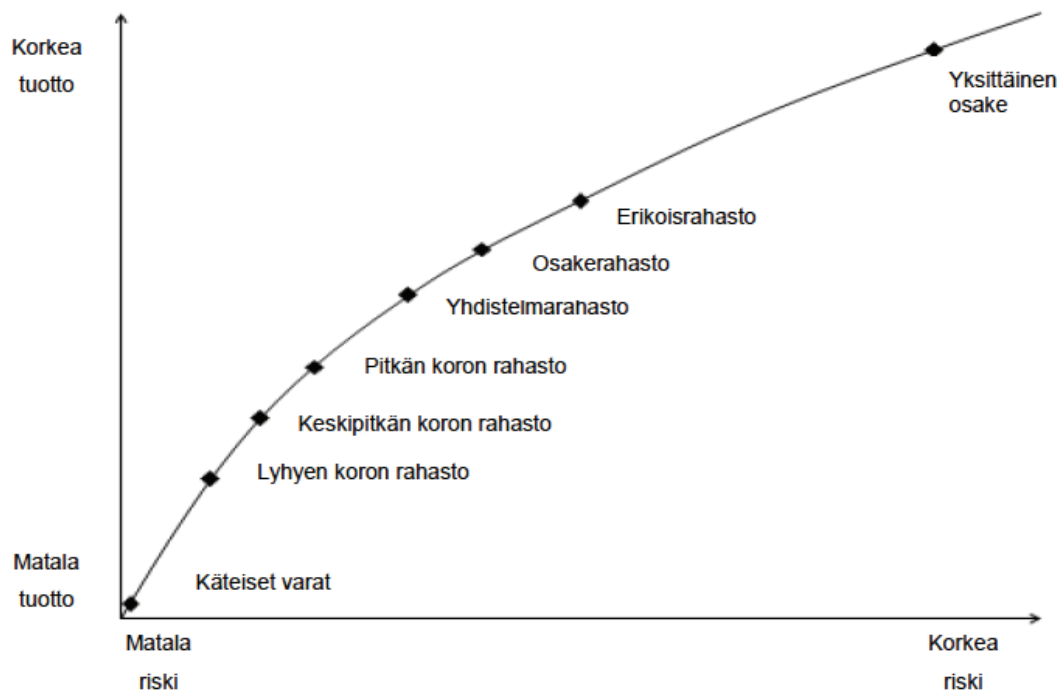
3 Sijoittajan kartoitus

Tässä luvussa käsitellään sijoittajan kartoittamista. Sijoituskartoituksessa tarkastellaan sijoittajan riskinottohalukkuutta, sijoitusaikaa, tuotto-odotusta sekä sijoitusaktiivisuutta. Sijoittajakartoituksen avulla esimerkiksi pankit voivat antaa asiakkailleen sijoitusneuvontaa sekä pystyvät palvelemaan asiakkaitaan heidän tarpeiden mukaan. (Lähitapiola 2014.)

3.1 Riski ja tuotto-odotus

Sijoittamiseen liittyy aina riski. Riski kertoo monesta eri tekijästä sijoitusmarkkinoilla. Se kertoo epävarmuudesta sen suhteen, mitä sijoitus tuottaa. Samoin se kertoo mahdollisesta tappion uhasta sekä myös mahdollisesta suuresta tuotosta. (Pörssisäätiö 2013.)

Esimerkiksi osakesijoittamisessa riskistä ja tuotto-odotuksesta voidaan todeta, että mitä suurempi tuotto-odotus, sitä suurempi riski sijoitukseen liittyy. Riski kertoo myös sijoittajien käyttäytymisestä ja näkemyksestä. (Elo 2009, 13.)

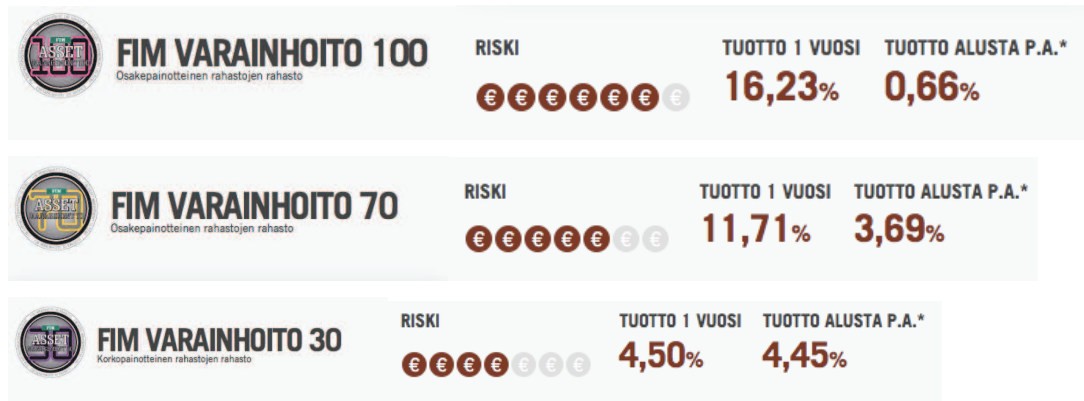

Kuvio 1. Tuotto-odotuksen ja riskin suhde erilaisissa sijoituskohteissa (mukaillen Puttonen & Repo 2011, 34).

Riskin mittaamisessa on enemmän haasteita kuin tuoton laskemisessa. Tunnuslukuna käytetään usein volatiliiteettia. Rahoitusmarkkinoilla riskistä ja tuotosta ajatellaan yleensä, että ne kulkevat käsi kädessä. Kyse on siis siitä, että mitä suurempia tuottoja haetaan, sitä suurempaan riskiin varaudutaan. (Puttonen & Repo 2010, 81.)

Sijoitettaessa johonkin sijoitusinstrumenttiin on siis tiedettävä edellä mainittu fakta. Usein osakkeiden riskiä mitataan sen kurssiheilahtelulla eli kyse on siis siitä, miten osakekurssi laskee ja nousee. Tällöin siis puhutaan aikaisemmin jo mainitusta volatiliiteetista. Ennustus osakkeiden arvon nousuihin ja laskuihin perustuu aina osakkeen

historiatietoihin. Näin ollen volatilitteetti voidaan laskea helposti, koska se lasketaan menneiden tapahtumien perusteella. (Hämäläinen 2005, 54.)

Kuvio 2. FIM Varainhoitorahastot (FIM pankki, varainhoitorahastojen erot, 2013).

Kuviosta 2 lukija voi huomata, kuinka riskiä ottamalla saadaan usein myös suurempia tuottoja. Kyseinen kuvio havainnoi siis hyvin riskin ja tuoton suhdetta.

3.1.1 Inflaatoriski

Kaikilla arvopaperisijoituksilla on inflaatoriski. Voidaan puhua myös ostovoimariskistä, jolloin puhutaan riskistä, että sijoitushetkellä sijoitettavan rahan arvo ei olekaan yhtä korkea tulevaisuudessa. Turvallisimmatkin sijoituskohteet sisältävät aina riskiä. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

3.1.2 Markkinariski

Kun markkinat heiluvat ja heiluminen vaikuttaa arvopapereiden hinnanvaihteluihin, kuvaava riski on markkinariski. Markkinariski on aina läsnä vaikuttamassa kaikkiin arvopapereihin, ja se vaikuttaa erityisesti osakkeiden tuottoihin. Esimerkiksi talouden vaihtelut, talouden rakenteelliset muutokset, kuluttajakäyttäytyminen, sodat ja muut yritysten ulkopuoliset tekijät tuovat markkinariskin. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

3.1.3 Korkoriski

Kun korkotaso muuttuu, vaihtelevat myös arvopaperien hinnat. Korkoriskistä puhutaan esimerkiksi silloin, kun rahastojen kautta sijoitetaan pitkiin lainoihin. Korkojen nousu johtaa arvopaperin hinnan alenemiseen ja toisaalta taas korkotason lasku arvopaperin nousemiseen. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

3.1.4 Liikeriski

Silloin kun johonkin tiettyyn toimialaan tai toimintaympäristöön liittyy riski, puhutaan liikeriskistä. Esimerkiksi nykyinen TeliaSonera on paininut erilaisten haasteiden kanssa telekommunikaatioalan kehittymisen ja vaikeuksien myötä. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

3.1.5 Valuuttariski

Silloin, kun sijoitetaan euroalueen ulkopuolelle, on hyvä huomioida valuuttaan liittyvä valuuttariski. Epävarmuus liittyy siihen, millä kurssilla pääomat ja voitot vaihdetaan takaisin omaan valuuttaan. Näissä tapauksissa tuotot vaihtelevat valuuttamuutosten vuoksi ja kyseessä on valuuttariski. (Nikkinen ym. 2002, 30.)

3.1.6 Likviditeettiriski

Likviditeettiriski liittyy toissijaismarkkinoihin, joissa käydään kauppaa arvopapereilla. Silloin puhutaan likvidistä arvopaperista, kun se on helppo ostaa ja myydä eli siitä pääsee myös eroon ilman merkittäviä hintavaikutuksia. Kun kauppaa käydään vähemmän vaihdetulla osakkeella ja viivettä esiintyy myynti- tai ostomääräyksissä, arvopaperia voidaan pitää epälikvidinä ja likviditeettiriski on silloin suurempi. (Nikkinen ym. 2002, 30.)

3.1.7 Liikkeellelaskijariski

Liikkeellelaskijariskistä puhutaan niissä tapauksissa, joissa esimerkiksi valtio tai pankki laskee liikkeelle velkakirjan ja liikkeellelaskija joutuu ongelmiin maksukykynsä kanssa. (Finanssivalvonta 2011.)

Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää vuoden 2008 finanssikuplan puhkeamisen jälkeisiä oikeudenkäyntejä, jotka liittyivät Yhdysvalloissa kaatuneen Lehman Brothersin konkurs-

siin. Muutamat sijoittajat tekivät suuria tappioita Suomessakin, kun liikkeellelaskija-pankkeja kaatui Yhdysvalloissa. (Yle 2011.)

3.1.8 Maariski

Maariski liittyy siihen, kuinka yksittäinen maa pystyy selviytymään taloudellisista sitoumuksistaan ja velvoitteistaan. Esimerkiksi Suomen tilanne on parantunut Suomen liittyttyä EU:n yhteiseen valuuttaan euroon. Yhdysvaltoja on ennen pidetty yleisesti stabiilina maana tässä suhteessa ja usein muita maita verrataan Yhdysvaltoihin. Myös poliittinen ja muu yhteiskunnallinen ilmapiiri saattaa vaikuttaa riskin suuruuteen. (Nikkinen ym. 2002, 30.)

Nykyisin kuitenkin Yhdysvaltojenkin asema, tilanne ja vaikutus on muuttunut merkittävästi verrattuna muihin maihin. Esimerkiksi USA:n poliittiset riskit ovat olleet paljon esillä vuoden 2013 lopulla sekä 2014 vuoden alussa. Julkisuudessa käytiin paljon vakavia keskusteluja Yhdysvaltojen velkakaton nostamisesta, johon republikaanit ja demokraatit suhtautuivat hyvin eri tavalla. Jos USA:ssa ei olisi päästy yhteysymmärrykseen eikä päätöksiä velkakatosta olisi saatu tehtyä, se olisi vaikuttanut merkittävästi koko maailman talouksien toimintaan seuraukset olisivat voineet olla vakavia. (Yle 2014.)

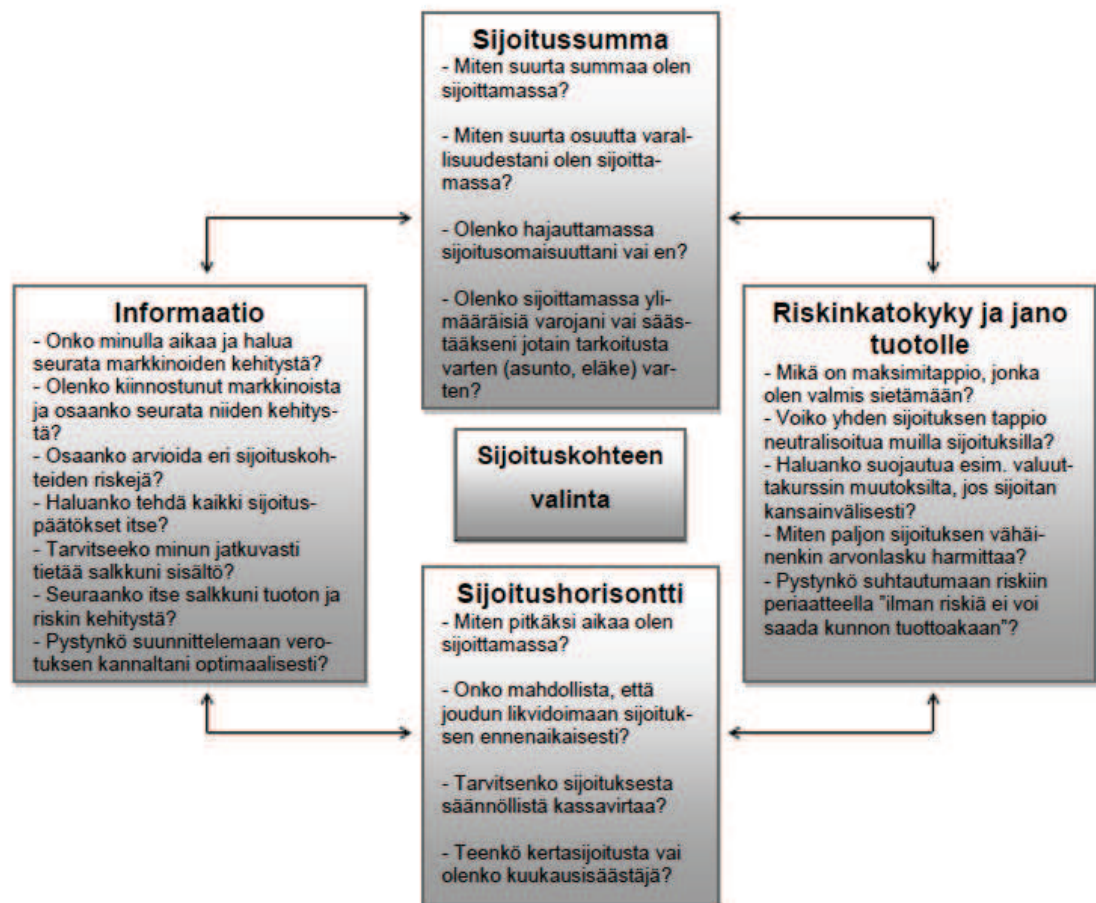
3.1.9 Satunnaiset riskit

Satunnaisista riskeistä puhutaan silloin, kun yritys kohtaa jotain ennalta arvaamatonta, kuten esimerkiksi tulipalon. Satunnaiset riskit koskettavat kaikkia yrityksiä, eikä tältä riskiltä voi välttää mikään yritys. Satunnaisesta riskistä voidaan puhua myös niissä tapauksissa, joissa yrityksen keskeinen johtohenkilö sairastuu. (Hämäläinen 2005, 59.)

3.2 Sijoittajan profilointi ja sijoittajatyypit

Kuluttajat ovat hyvin erilaisia sijoittajia sekä mieltymykset ja tarpeet ovat erilaisia. Henkilön riskihalu ja tuotto-odotukset on tarkoin määriteltävä ja sijoittajan kartoitus on yksi olennaisimpia asioita. On tärkeää ymmärtää ja sisäistää perusasiat, kuten esimerkiksi se, että tuotto-odotus määräytyy pitkälti siitä, kuinka paljon on valmis ottamaan riskiä. Sijoittajan tulisi miettiä, kuinka aktiivisesti aikoo seurata markkinoita vai jättääkö hän kenties kaikki päätökset ja toimet asiantuntijan mietittäväksi. Haluaako sijoittaja esi-

merkiksi oman varainhoitajan hoitamaan varallisuuttaan vai onko hänellä itsellään aikaa seurata sijoituksiaan ja riittääkö sijoittajan oma asiantuntemus? Onko sijoittaja valmis maksamaan pankille tai muulle rahoituslaitokselle palkkion siitä, että joku muu hoitaa hänen varallisuuttaan jatkuvasti ja tekee päätökset sijoittajan puolesta vai riittääkö oma aika esimerkiksi siihen, että käy aktiivisesti osakekauppaa? Tarpeita on myös erilasia: haluaako opiskelija varallisuudelleen lisää tuottoa tulevaa omaa asuntoa varten? Kannattaako työelämässä olevan jo alkaa säästää rahaa tulevia eläkepäiviä varten? Sijoittajilla on erilaisia tavoitteita sijoitustensa suhteen. Myös sijoitushorisontti on erilainen eli se, kuinka pitkäksi ajaksi on tarkoitus laittaa raha tuottamaan. Onko tarkoitus esimerkiksi tehdä muutaman vuoden lyhyt sijoitus johonkin rahastoon vai käydäkö lyhyttä kauppaa osakkeilla?

Kuvio 3. Sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä (Puttonen & Repo 2011, 18).

Kuvio 3 kuvaa hyvin neljää tärkeää kysymystä, joita sijoittajan tulisi miettiä ja pohtia: sijoitushorisonttia eli aikaa, kuinka pitkäksi ajaksi rahan on tarkoitus olla sidottuna instrumentissa, sijoitettavaa summaa, riskinottoa sekä markkinoiden seuraamista. Kun

sijoittaja on saanut vastauksen näihin kysymyksiin, voidaan sijoitus tehdä. Neljää tärkeää kysymystä ja kuviota 3 käsitellään tässä luvussa vielä tarkemmin.

3.2.1 Riskinottohalukkuus

Riskinottohalu on keskeisimpiä asioita, jotka tulee ottaa huomioon pohtiessa omaa sijoituspäätöstään ja kohdettaan. Jos riskinottohalukkuus on suuri, on sijoittaja halukas saamaan myös suuria tuottoja. Sijoittaja on valmis ottamaan suuren riskin, jossa pahimmassa tapauksessa menettää koko pääomansa, on todennäköisempää myös, että hän voi saada suuria tuottoja sijoitukselleen.

Sijoituksia mietittäessä ja etenkin pohdittaessa valittavaa omaa sijoitusinstrumenttia on helppoa hyväksyä spekuloinnit ja abstraktit riskit, että ”jos joskus sitten tulevaisuudessa sattuu jotain”. Todellinen sijoittajan riskinottokyky mitataan kuitenkin niissä tilanteissa, joissa oman sijoituskohteen arvo lähtee vahvaan laskuun. Sijoittajan kannattaakin miettiä tarkkaan, minkä suuruisia tappioita on valmis sietämään, eikä tätä sietorajaa kannata ylittää. (Puttonen & Repo 2011, 24.)

Taulukko 1. Erilaisten sijoittajien riskinsietokyky (Kallunki ym. 2007, 33)

Henkilö	Riskinsietokyky
Ville Varovainen	Hyvin matala riskinsietokyky. Ei halua sijoituksissaan ottaa riskiä. Hankittu pääoma ei saa pienentyä sijoitusten arvonalenemisen takia. Tyytyy pieneen tuottoon.
Maija Maltillinen	Matala riskinsietokyky. Valmis tavoittelemaan parempaa tuottoa pienellä riskillä. Riski alkuperäisen pääoman pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa ei ole mahdoton ajatus.
Timo Tuotto	Kohtuullinen riskinsietokyky. Valmis ottamaan riskin alkuperäisen pääoman osittaisesta pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa.
Raija Rohkea	Korkea riskinsietokyky. Tavoittelee hyvää tuottoa suurella riskillä. Alkuperäisen pääoman merkittävä pieneneminen ei ole ongelma.

Taulukossa 1 vertaillaan erilaisia sijoittajatyyppejä ja heidän riskinsietokykyään. Kaikille eri tyypeillä voidaan soveltaa erilaista sijoitusstrategiaa ja sijoitustuotteiden sopivuus vaihtelee tyyppien välillä paljonkin.

Ensimmäinen tyyppi, Ville Varovainen: Varovainen sijoittaja ei halua ottaa riskiä, eikä hän ole valmis häviämään sijoitettua pääomaansa ollenkaan. Hänelle siis sopivat erilaiset määräaikaistalletukset ja pankkitilit, joissa on pääsääntöisesti 100 000 euron talletussuoja. Hänelle sopivat hyvin matalan riskin rahastot, kuten esimerkiksi matalan riskin korkorahastot, jotka sijoittavat valtion joukkovelkakirjoihin tai vastaaviin matalan riskin sijoituskohteisiin. Myös jonkinlaiset pääomaturvatut strukturoidut joukkovelkakirjalainat voivat olla potentiaalinen sijoituskohde.

Toinen tyyppi, Maija Maltillinen: Hänen vaihtoehtonsa voisivat olla esimerkiksi yhdistelmärahastot, kuten esimerkiksi varainhoitorahasto, jossa osakepaino voi olla noin 30 % ja loput korkopainoa. Myös muut matalan riskin korkorahastot sopivat maltilliselle sijoittajalle. Maltillinen sijoittaja ei hae suuria tuottoja, vaan tarkoitus on enemmänkin suojata varoja esimerkiksi inflaatiolta. Myös jonkinlaiset ETF-rahastot voivat joissakin tapauksissa sopia maltilliselle sijoittajalle. ETF-rahastoista kerrotaan kuitenkin enemmän luvussa 4.2.6.

Timo Tuotto hakee suurempia tuottoja kuin maltillinen sijoittaja. Hän on myös valmis menettämään pienen osan sijoitettavasta pääomastaan. Hänelle sopiva vaihtoehto voi olla esimerkiksi hyvin hajautettu osakesalkku tai neutraalin riskin varainhoitorahasto, jossa on noin 70 %:n osakepaino ja loppupaino korkoja. Myös ETF-rahasto voi olla hyvä vaihtoehto hieman tuottoja hakevalle sijoittajalle, koska hän on valmis myös menettämään hieman sijoitettavaa pääomaansa. Yhdistelmärahastoista ja varainhoitorahastoista kerrotaan lisää luvussa 4.2.

Raija Rohkea tavoittelee suuria tuottoja ja hänen riskinottohalunsa on korkea. Hänelle sopivat suorat osakesijoitukset, korkean riskin osakerahastot sekä myös erilaiset erikoissijoitusrahastot ja vipua hyödyntävät warrantit. Rohkealle sijoittajalle voidaan suositella siis käytännössä kaikkia erilaisia sijoitustuotteita, sillä hän ymmärtää hyvin riskin ja tuotto-odotuksen korrelaation ja näin ollen hän on valmis myös menettämään suuria osia sijoitettavista pääomistaan. Warranteista ja muista vipua hyödyntävistä tuotteista kerrotaan enemmän luvussa 4.3.

3.2.2 Sijoitettavan summan määrä

Sijoitettavan summan määrä ratkaisee aika paljon sijoituspäätöstä tehdessä. Sijoittajan on hyvä tietää jo alkuvaiheessa, onko tarkoitus tehdä jatkuvia piensijoituksia vai suuria kertasijoituksia. Nämä seikat määräävät paljon sitä, millainen sijoitustuote sijoittajalle sopii. Esimerkiksi rahastot, strukturoidut sijoitustuotteet ja ETF:t sopivat helpommin ja paremmin, jos sijoittajan on tarkoitus tehdä useampia pieniä sijoituksia. Myös säännölliset kuukausisäästösopimukset esimerkiksi tiettyyn rahastoon sopivat hyvin sijoittajalle, joka haluaa tehdä pieniä kertamerkintöjä rahastoihin. Näin tulee myös hyödynnettyä jo aikaisemmin mainittua ajallista hajauttamista. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

Suuret kertasijoitukset sopivat taas esimerkiksi sijoittajille, joita kiinnostaa suora osake-sijoittaminen tai obligaatiosijoitukset. Syy on lähinnä se, että esimerkiksi obligaatioihin osallistuminen vaatii usein suurta kertasijoitusta, jotta sijoitukseen voi osallistua. Osakekaupankäynnissä taas kaupankäyntikuluissa voi säästää, jos sijoittaja tekee kerralla suuria sijoituksia eikä sen sijaan sijoita pieniä summia kerrallaan, jolloin kaupankäyntikulut menevät jokaisesta eri kaupankäyntikerrasta. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

Jos sijoitettavat summat ovat pieniä, voidaan törmätä sellaiseen seikkaan, että hajauttaminen on esimerkiksi tuhannella eurolla liian kallista suhteessa saataviin hyötyihin. Toisaalta taas pienikin summa voi toimia hajauttamisessa, ja se on järkevää sijoittaa suoraan markkinoille, jos kyseessä on lisähajautus olemassa olevalle salkulle. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

3.2.3 Sijoitushorisontti

Sijoittajan pohtiessa itselleen parasta sijoitusvaihtoehtoa, on hänen määriteltävä ja päätettävä myös sijoitusaika: Kuinka pitkäksi aikaa on valmis pitämään varallisuuttaan sijoitettuna? Tällöin puhutaan sijoitushorisontista. On tärkeää myös miettiä, mitä varten sijoitus on tehty ja mikä on sen päämäärä. Eläkesäästäjän kannattaisi esimerkiksi sijoittaa suoriin osakkeisiin, koska pitkällä aikavälillä osakkeiden tuotto on usein hyvä. (Kallunki ym. 2007, 42.)

Jos sijoittajan on tarkoitus tehdä lyhytaikainen sijoitus sekä hän tietää asunnon ostohetken olevan esimerkiksi kolmen vuoden päästä ja silloin sijoitusten rahaksi muuttaminen tulee ajankohtaiseksi, hänen on erittäin tärkeää miettiä omaa sijoitusvaihtoehto-

aan ja jopa luopua ajatuksestaan sijoittaa suoriin osakkeisiin. Suoriin osakkeisiin sijoittamiseen nimittäin sisältyy suuri riski, ja niiden arvonvaihtelu voi lyhyellä aikavälillä olla hyvinkin voimakasta ja suurta. (Kallunki ym. 2007, 42.)

Sijoittajan tulee miettiä myös tarkkaan mahdollisia tulevia elämänvaihteita ja sitä, onko mahdollista, että sijoitettava summa joudutaan likvidoimaan ehkä ennen ennalta suunniteltua määräaikaa. Ihmisten elämäntilanteet vaihtelevat, ja joskus voi iskeä akuutti rahantarve, jolloin sijoituksen muuttaminen rahaksi voi tulla ajankohtaiseksi. On paljon sijoitustuotteita, joissa on jokin määräaika ja talletus sitoo varallisuuden sijoituskohteeseen jopa vuosiksi. Tästä syystä onkin tärkeää miettiä ja pohtia eri vaihtoehtoja kunnolla. Useissa tapauksissa sijoituksensa voi kuitenkin myydä ennen määräaikaa. Näissä tilanteissa sijoittaja harmikseen altistuu korko- ja hintariskille. Tätäkin seikkaa sijoittajan tulee miettiä valitessaan omaa sijoitusvaihtoehtoaan. (Puttonen & Repo 2011, 21.)

3.2.4 Sijoitusaktiivisuus

Sijoittajan tulee tehdä myös päätös omasta sijoitusaktiivisuudestaan. Sijoitustuotteiden valinnassa kannattaa siis ottaa huomioon myös tämä seikka, ja on tärkeää miettiä, kuinka aktiivisesti on tarkoitus tehdä sijoituksia, kuinka paljon sijoittajalla on aikaa seurata markkinoita sekä kuinka paljon päätöksiä ja ratkaisuja sijoittaja jättää ammattilaisten eli esimerkiksi rahastonhoitajan päätettäväksi. Tänä päivänä tiedon määrä on kasvanut merkittävästi ja tiedonhankintamahdollisuuksia on tarjolla paljon. Informaatiota tulee paljon erilaisista lähteistä, ja on tärkeää seurata sijoittajan itsensä kannalta tärkeitä tiedonlähteitä ja tietoa. Menestyneiden ja vähemmän menestyneiden sijoittajien ratkaisevat erot ovatkin siinä, miten hyvin ja kuinka olennaista tietoa sijoittajat saavat, kuinka sijoittajat käyttävät tietoa sekä miten sijoittaja osaa toimenpiteensä ajoittaa. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

Ihmisillä on erilaisia keinoja informaation saamiseksi. Voidaankin lähtökohtaisesti ajatella, että esimerkiksi piensijoittajalla ja suurella finanssi-instituutiolla on hyvin erilaiset resurssit ja niiden tiedonsaamisessa on huimia eroja. Sijoittajat ja erilaiset instituutiot ovat siis lähtökohtaisesti erilaisessa asemassa, mikä esimerkiksi jo vaikuttaa sijoittamisien onnistumisiin ja epäonnistumisiin. Onkin siis tärkeää etenkin piensijoittajan näkökulmasta, että sijoittaja miettii tarkkaan, mitä seuraa ja kuinka laajasti seuraa. Onko syytä antaa osa päätöksistä ja toimenpiteistä asiantuntijoiden tehtäväksi? Piensijoitta-

jan mahdollisuus seurata kaikkia markkinoita ja taloustilannetta laajasti on siis tärkeä aspekti, joka tulee ottaa huomioon tarkasti. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

3.3 Hajautus

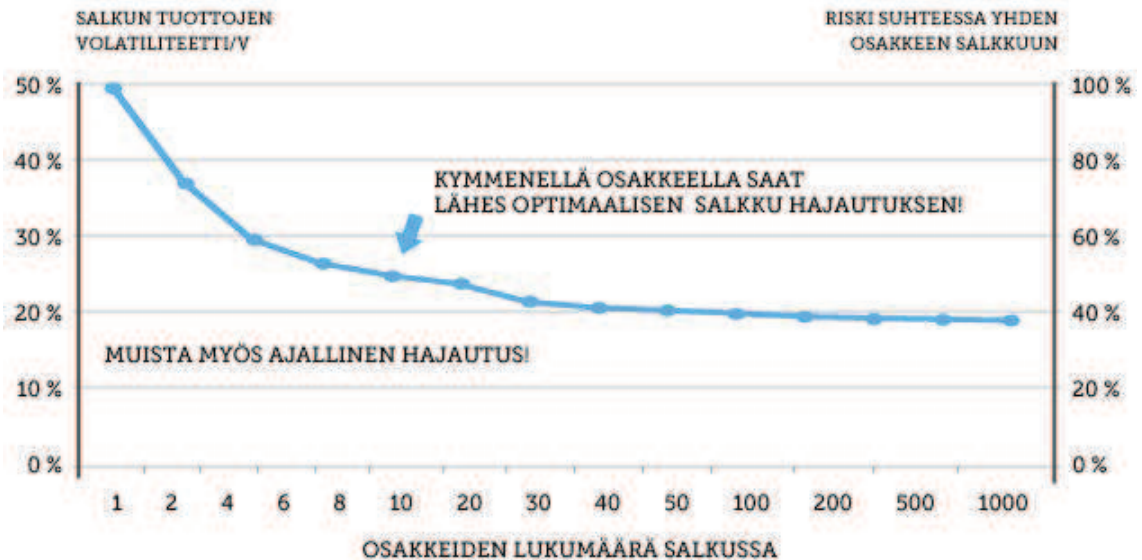
Hajauttamisessa on kysymys siitä, että sijoitettavaa varallisuutta sijoitetaan eri sijoituskohteisiin. Hajauttaa voi monella tavalla, esimerkiksi maantieteellisesti tai toimialoittain. Salkun sisältöä on hyvä hajauttaa esimerkiksi niin, että osa sijoitettavasta on kiinni kororahastoissa ja osa osakerahastoissa. (Pesonen 2011, 28.) Hajauttamalla voidaan pienentää riskiä. Yksittäisen sijoituksen huono menestys vaikuttaa vähemmän kokonaistuottoon pienentäen kokonaisriskiä. Hajauttaminen ei maksa mitään. (Lindström & Lindström 2011, 55.)

3.3.1 Hajauttaminen monella tavalla

Sijoittaessaan esimerkiksi parin suuren suomalaisen saman toimialan yrityksen osakkeisiin sijoittaja ottaa sekä suuren toimialariskin, että maantieteellisen riskin. Jos taas samassa salkussa olisi muutamia ulkomaisia eri toimialan yrityksen osakkeita, saataisiin pienennettyä toimiala- sekä maariskiä huomattavasti. Tällä tavoin hajautus toimisi hyvin. (Pesonen 2011, 29.)

Rahastoja ajatellen salkussa kannattaisi olla esimerkiksi korkopainotteisia matalamman riskin rahastoja sekä korkean riskin osakerahastoja. Samalla tavoin riskiä saadaan tällä tavoin pienennettyä ja näin ollen saadaan usein myös stabiilia tuottoa. (Pesonen 2011, 29.)

Fiksun sijoittajan näkemys perustuu siihen, että sijoitukset on hajautettu. Hajauttaminen ei kustanna mitään, ja se kannattaa aina hyödyntää, koska sijoituksen onnistumisen todennäköisyys on yleisellä tasolla paljon suurempi kuin hajauttamattoman salkun. Asiantuntijat ovat eri mieltä siitä, kuinka montaa eri osaketta salkussa tulisi olla, ja näin ollen asiassa ei ole absoluuttista totuutta. Jokainen asiantuntija on kuitenkin sitä mieltä, että hajautus kannattaa. Pääsääntönä voidaan pitää sitä, että salkussa tulisi olla noin 10–15 osaketta. Mielellään yritysten tulisi olla eri toimialoilta. Näin saadaan tehokas hajautus. Myös yhteyden yhtiöiden kurssikehitysten välillä olisi hyvä olla mahdollisimman pieni ja näin hajautus olisi järkevä. (Lindström & Lindström 2011, 57.)

Kuvio 4. Hajauttaminen useisiin osakkeisiin pienentää salkun riskiä (Pörssisäätiö).

Kuviota 4 tulkittaessa voi huomata helposti, kuinka hajautus vaikuttaa portfolioon. Sijoittajan ottama riski pienenee merkittävästi aina kymmeneen osakkeeseen asti. Tämän jälkeen hajauttamisesta saatava hyöty ei enää vaikuta läheskään samalla tavalla. Kymmenen osakkeen portfolion tuoton keskihajonta muuttuu, ja näin ollen se on vain puolet yhden osakkeen tuoton keskihajonnasta. Graafista voidaan huomata myös, kuinka keskihajonta pienenee kymmenenkin osakkeen jälkeen, kun osakkeita lisätään. Toisaalta se pienenee hyvin epäolennaisesti. Noin 20–30 osakkeen kohdalla suuria eroja keskihajonnassa ei tapahdu. (Nikkinen ym. 2002, 42.)

3.3.2 Ajallinen hajauttaminen

Kun halutaan minimoida ajoitusriskiä, puhutaan ajallisesti hajauttamisesta. Kysymys on aikahajauttamisesta, joka on keino tasata sijoitusten ajoituksesta aiheutuvaa riskiä. Kun osakkeet ovat kalleimmillaan, sijoittaja voi sijoittaa osakkeisiin vähän kerrallaan sen sijaan, että sijoittaisi koko pääomansa kerrallaan kyseisiin osakkeisiin. Toisin päin ajateltuna sijoittaja ei pääse myöskään ottamaan osaa suuriin tuottoihin, jos sijoittaa vähän kerrallaan osakkeiden arvojen ollessa pohjalukemissa, koska silloinhan koko pääomalla sijoittaminen kannattaisi. (Hämäläinen 2005, 50.)

Perinteiset säästöohjelmat ja kuukausisäästöt ovat hyviä vaihtoehtoja, jos haluaa minimoida riskiä ajallisesti, koska silloin sijoitusten hankinnat sijoittuvat useisiin ostoker-toihin. (FIM 2014.)

Tällä tavoin sijoitushankinnat sijoittuvat hyvin sekä huonoihin aikoihin. Säännöllisessä kuukausisäästämisen piensijoittaja välttyy myös mahdollisilta hetkellisiltä paniikin-omaisilta myy-ilmiöiltä sekä osta heti-tilanteilta, joita toisinaan tapahtuu. Aikahajautus kannattaa ottaa huomioon, vaikka pääomaa olisikin jo kertynyt kohtuullisesti. (Pesonen 2011, 30.)

3.4 Sijoitustuotteiden selkeys ja niiden ymmärtäminen

Tuotetarjonta on nykyään hyvin kattava piensijoittajallekin. Toimijoita ja tuotteita on tarjolla sijoittajille hyvin laajasti. Tuotteet ja niiden ymmärrys vaativatkin entistä enemmän ymmärrystä ja asiantuntemusta, joten on tärkeää tutustua ja paneutua tuotteiden ehtoihin ja niiden mahdollisuuksiin. Etenkin eri sijoitustuotteiden ja toimijoiden tuotteiden vertailu voi olla haasteellista ja vaatii usein paljon asiantuntemusta saadakseen selville tuotteiden hyvät ja huonot puolet. (Puttonen & Repo 2010, 16.)

Informaation määrä on suuri, ja etenkin aloittelevien piensijoittajien on syytä varautua siihen, että uutta tietoa tulvi paljon aloittaessaan sijoittamisen. Sijoitusinstrumenttien ehdot, toimintaperiaatteet, riskihalukkuus ja tuotto-odotukset vaihtelevat instrumenttien välillä. Sijoittamisessa tarvitaan harkintaa ja usein pieni katsaus tuotteisiin ei riitä, jotta saisi kattavan kuvan instrumentista. Jokaisen riskinottohalukkuus ja tuotto-odotukset ovat hyvin henkilökohtainen asia, ja juuri siksi onkin tärkeää miettiä ja pohtia tarkkaan ennen sijoituspäätöksen tekemistä, onko tuote järkevä ja vastaako se sijoittajan henkilökohtaisia tarpeita ja odotuksia. Oma sijoittajaprofiili on hyvä miettiä tarkkaan, eikä kannata tehdä hätiköityjä päätöksiä. Eri vaihtoehtoja on jokaiselle sijoittajaprofiilille. (Puttonen & Repo 2010, 17.)

Taulukko 2. Osakesijoitus – sijoitusmuoto muiden joukossa (Elo 2009, 18).

Sijoitusmuoto	Hyödyt	Haitat ja uhat	Vaatimukset	Muista tämä!
Suora osakesijoitus	Paras n. 10-15 prosentin vuosituotto pitkällä aikavälillä, kiintoisa harrastus.	Yksittäisinä vuosina ja yksittäisissä osakkeissa osaketuotto voi olla myös negatiivinen.	Perusasioiden tuntemus yritystoiminnasta ja osakemarkkinoista sekä riskisietokyky.	Hajautus eri yrityksiin ja eri toimialoille, salkun keskimääräinen P/E-luku mielellään alle 20.
Osake-rahasto	Ammattilainen hoitaa hajautuksen ja seuraa markkinoita, verotuksen kannalta vaivaton.	Ei välttämättä tuota sen paremmin kuin itse hoidettu osakesalkku, kulut yleensä suuremmat.	Osakesijoittamisen perusasioiden tuntemus hyödyttää myös rahastosijoittajaa, "parantaa unen laatua".	Indeksirahastot edullisimpia, kehittyvien markkinoiden ja yksittäisten toimialojen rahastot riskisimpiä.
Vapaaehtoinen eläkevarakuutus	Ammattilainen hoitaa hajautuksen ja seuraa markkinoita, verohyödyt.	Kulut yleensä sijoitusrahastoa suuremmat, sijoitusta vaikea realisoida ennen eläkeikää.	Vaatii pitkäjänteisyyttä ja oman talouden suunnittelua, koska raha sitoutuu pitkäksi aikaa.	Et voi nostaa säästämiäsi varoja ennen eläkeikää muuten kuin erikoistapauksissa.
Korkosijoitukset ja korkorahasto	Tuotto on vaakaampi kuin osakesijoituksessa, myös kulut ovat pienemmät.	Vuosituotto yleensä varsin matala n. 3-5 %, ei suojaa inflaatiolta jos hinnat nousevat mutta korot eivät.	Perustietämys korkomarkkinoista ja inflaatiosta on eduksi, mutta ei välttämätöntä.	Diskonttovaikutuksen vuoksi pitkän koron rahaston arvo laskee, kun korkotaso nousee.
Sijoitus-asunto	Vuokratuotto ja asunnon mahdollinen arvonnousu samassa paketissa.	Paketti voi hajota, jos vuokralainen ei maksa vuokraansa tai korjauskustannukset karkaavat käsistä.	Asuntomarkkinoiden tuntemus, saattaa vaatia myös pankkilainaa ja remontointitaitoa.	Omistajan mahdollisuudet ja toimitusjohtajan velvollisuudet samassa paketissa.

Taulukon 2 perusajatus on se, ettei sijoittamisessa ole mitään yleispätevää ohjetta. Allokaatio eli varojen jakaminen eri kohteisiin riippuu sijoittajasta, hänen tuotto-odotuksestaan sekä riskinottohalukkuudesta. Taulukossa esitellään keskeisten sijoituskohteiden hyötyjä sekä vaatimuksia sijoittajan perspektiivistä katsottuna.

4 Sijoitustuotteet ja niiden sopivuus aloittelevalle

4.1 Sijoittaminen suoriin osakkeisiin

Ostaessaan pörssiyrityksen osakkeita sijoittajasta tulee kyseisen yrityksen omistaja. Osake on siis osuus yhtiöstä. Kun yritys menestyy, menestyvät myös sen omistajat sekä luonnollisesti ne sijoittajat, jotka ovat sijoittaneet yritykseen. Sama pätee tietysti myös toisin päin eli jos yritys menestyy heikosti, laskee myös osakkeiden kurssit, jolloin osake lähtee laskuun ja samalla omistajat menettävät yritykseen sijoittamaansa varallisuutta. (Pesonen 2011, 94.)

Osakkeen hinta eli kurssi määräytyy pörssissä. Kurssi määräytyy ostajien tekemien ostotarjouksien ja myyjien tekemien myyntitarjouksien perusteella, ja hinta siis muodostuu näiden perusteella. Osakekaupankäynti tapahtuu pörssissä ja siellä määritellään osakkeen arvon lisäksi myös koko yrityksen arvo. Osakekaupat syntyvät, kun myyjien myyntitarjoukset ja ostajien ostotarjoukset kohtaavat. (Pesonen 2011, 94.)

Arvonnoususta ja osingosta muodostuu osakkeen tuotto. Osakekaupankäynti vaatii kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Hajauttamalla kunnolla voidaan pienentää salkun riskiä. Hajauttaa voi esimerkiksi aikaisemmin jo mainitulla ajallisella hajautuksella sekä myös eri toimialoihin sijoittamalla. Hajauttamisessa on hyvä muistaa pitkä sijoitusaika eli sijoitushorisontti. Hajauttaminen eliminoi mahdollisuudet saada lyhyellä aikavälillä suuria tuottoja.

Osakesijoittamisessa voidaan selvästi pienentää riskejä pitkällä aikavälillä. Järkevästi ja hyvin hajautetulla osakesalkulla on noin 30 %:n tappioriski jokaista vuoden mittaista sijoitusjaksoa kohti. Sijoittajien, joiden sijoitusaika on seitsemästä vuodesta pitempään, on järkevää sijoittaa osakkeisiin. Kyseisten sijoittajien, jotka ovat valmiita sijoittamaan osakkeisiin yli seitsemäksi vuodeksi, tappioriski on alle kymmenen prosenttia. Jos sijoittaja on valmis sijoittamaan osakkeisiin 11 vuodeksi, on tappioprosentti vain alle viisi prosenttia. (Pesonen 2011, 97.)

Osakekaupankäynnin historian näkökulmasta sijoittaminen osakkeisiin pitkällä aikajän-
teellä (useiden vuosien sijoituksia) on kannattanut käytännössä aina. Se on vaatinut
tietysti aktiivista markkinoiden seuraamista ja myös asiantuntemusta sekä sitoutumista
sijoituksiinsa. Esimerkiksi Yhdysvaltain osakemarkkinoilla viimeisen reilun kahdensa-
dan vuoden aikana on saavutettu noin 6,4 %:n vuosittainen reaalin arvonnousu.
(Siegel 2005, teoksessa Lindström & Lindström 2011, 85.)

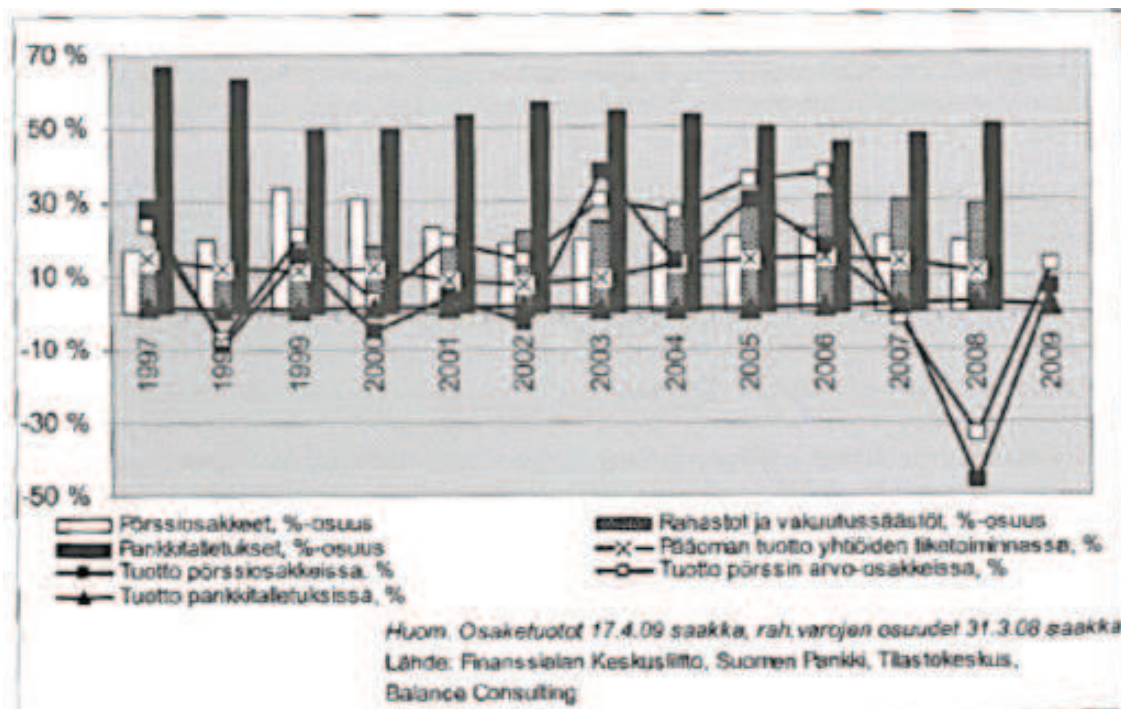
Pesonen (2011, 112) on määritellyt osakesijoittamisen negatiivisia ja positiivisia puolia
seuraavalla tavalla:

Osakesijoittamisen positiiviset puolet:

- korkea tuotto-odotus
- inflaatiota vastaan suojaaminen
- helppo tapa kasvattaa salkkua sekä salkunmuutokset
- kymmenellä osakkeella jo mahdollisuus tehokkaaseen hajautukseen
- tarkka tieto omista omistuksista
- yhtiökokouksiin osallistuminen
- mahdollisuus muokata salkkua milloin vain
- akuutin rahan tarpeen tullen helppo myydä pois
- pörssiyrityksiä seuraamalla oppia sijoittamisesta sekä taloudesta
- keväisin saatavat mahdolliset osingot
- helppo hajauttaa myös kansainvälisesti.

Osakesijoittamisen negatiiviset puolet:

- korkea riski yksittäisissä osakkeissa
- vähintään 10 000 euroa, jotta hajautus on tehokas ja välttyy turhilta salkun
hankkimis- ja säilyttämiskustannuksilta
- kärsivällisyys ja riskinotto-kyky huonoina aikoina
- sitoutuminen pitkiksi ajoiksi
- salkun sisällön muokkaus helposti (sekä huono että hyvä puoli).

Kuvio 5. Pääoman tuotot ja kotitalouksien rahoitusvarat (Elo 2009, 16).

Kuviossa 5 esitellään jakaumaa kotitalouksien rahoitusvaroista. Kuviossa on myös mitattu mediaanilla keskimääräinen tuotto pörssiyritysten liiketoiminnassa, pörssiosakkeissa, pörssin arvo-osakkeissa sekä pankkitalletuksissa. Kuviosta voi huomata, että osaketuotto ei aina korreloi liiketoiminnan tuoton kanssa.

4.1.1 Kotimaiset osakkeet

Monet sijoittajat mieltävät kotimaisiin osakkeisiin sijoittamisen miellyttävämpänä ja helpompana kuin ulkomaisiin osakkeisiin sijoittamisen. Syyt ovat aika selkeät: suomalaisten yritysten toimintaa on helpompi seurata ja yritykset ovat tunnetumpia sijoittajan näkökulmasta ajateltuna. Myös yritysten suhdetta markkinoihin on helpompi tarkastella sekä samoin uutisointi kotimaisissa medioissa on helppoa ja vaivatonta. Samoin kynys laskee, kun sijoittaja voi seurata uutisointia suomen kielellä sekä yritysten toiminta ja tulevaisuuden suunnitelmat ovat helpommin seurattavissa. Usein myös sijoittajan kiinnostus ei välttämättä ole niin korkealla, jos sijoittaja ei tunne ulkomaisen yrityksen tuotteita tai toimintaa, toisin kuin jos kysymyksessä on kotimainen tunnettu yritys ja ennalta tutut tuotteet. (Lindström 2005, 61-62.)

Sijoittajan on kuitenkin huomioitava, että globaalisti ajateltuna Suomi on reunamarkkina ja Helsingin pörssi on maailmanlaajuisesti tarkkailtuna pieni. Suomi on myös maantieteellisesti reunalla ja osakekurssien heilahtelut ovat laajempia verrattaessa keskeisiin markkinoihin. On syytä tiedostaa myös, että ulkomaiset sijoittajat myyvät helpommin reunamarkkinoiden osakkeita keskeisten markkinoiden osakkeiden sijaan. (Pesonen 2011, 99.)

Suomalaisiin osakkeisiin sijoittaminen sisältää myös monenlaisia riskejä. Suuren maa-riskin lisäksi kotimaisiin osakkeisiin sijoittamiseen liittyy suuri haaste saada tehokas toimialahajautus. Koska Suomi on pieni markkina, ei sijoittajalla ole kovin paljon sijoitusvaihtoehtoja tarjolla, jolloin tehokkaan toimialahajautuksen mahdollisuus pienenee. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää lääketeollisuuden toimialaa, jossa pitkään sijoittaja pystyi Suomessa sijoittamaan vain muutamaa harvoin osakkeisiin: Orionin A- ja B-osakkeisiin sekä nykyään myös Biotie Therapiesiin. (Hämäläinen 2005, 73.)

Aasian talouskasvu vaikuttaa hyvin merkittävästi suomalaisten vientiyhtiöiden toimintaan. Sen lisäksi iso osa Helsingin pörssissä listatuista yrityksistä toimii suhdanneherkillä aloilla. Myös Danske Bankin tekemän selvityksen mukaan suomalaiset vientiyhtiöt ovat riippuvaisimpia Aasiasta liikevaihdon mitattuna. Näin ollen kehittyvien markkinoiden osakemarkkinat vaikuttavat juuri kyseisten suomalaisten yhtiöiden osakekurssiin merkittävästi. Korrelaatio suomalaisyhtiöiden ja kehittyvien markkinoiden välillä on siis suuri. (Pesonen 2011, 100.)

Toisaalta tätä korrelaatiota voidaan ajatella myös toisella tavalla ja riippuvuudessa on myös positiiviset puolensa: kyseisten yhtiöiden osakkeiden ollessa salkussa sijoittaja tavallaan hajauttaa automaattisesti kehittyville markkinoille ja näin saadaan esimerkiksi pienennettyä jo aiemmin mainittua maantieteellistä riskiä. Tällä tavoin voidaan sijoittaa esimerkiksi Itä-Eurooppaan, Kiinaan, Intiaan, Aasiaan, Venäjään ja Latinalaiseen Amerikkaan eikä sijoittajan tarvitse välttämättä sijoittaa näille markkinoille erikseen. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää muun muassa sitä, kuinka Kone Oy:n omistajat hyötyvät Kiinan rakennushankkeista, tai vaikkapa sitä, kuinka Nokian renkaiden omistajat ovat mukana Venäjän talouskasvussa. (Pesonen 2011, 100.)

4.1.2 Ulkomaiset osakkeet

Ulkomaisten osakkeiden ostaminen on helpottunut huomattavasti, ja nykyään esimerkiksi ulkomaisien ja kotimaisten osakkeiden väliset transaktiokustannukset eivät toisistaan paljon eroa. Ulkomaisten osakkeiden ostaminen on helpottunut myös siitä syystä, että nykyään niitä voi ostaa monien eri välittäjien kautta. Aikaisemmin ulkomaisten osakkeiden ostaminen oli kallista ja transaktiokustannukset olivat kotimaisiin osakkeisiin verrattuna paljon suuremmat. (Pesonen 2011, 100.)

Ulkomaisiin osakkeisiin ei myöskään liity valuuttariskiä, jos sijoituskohteet ovat euroalueen sisällä, ja näin ollen sijoittajan ei tarvitse huomioida tätä aikaisemmin jo mainittua valuuttariskiä. Asia on toisin niissä tapauksissa, joissa sijoituskohteeseen liittyy jokin muu valuutta, ja näissä tilanteissa sijoittajan tulee huomioida valuutanvaihtokulut sekä valuuttariski. (Pesonen 2011, 100.)

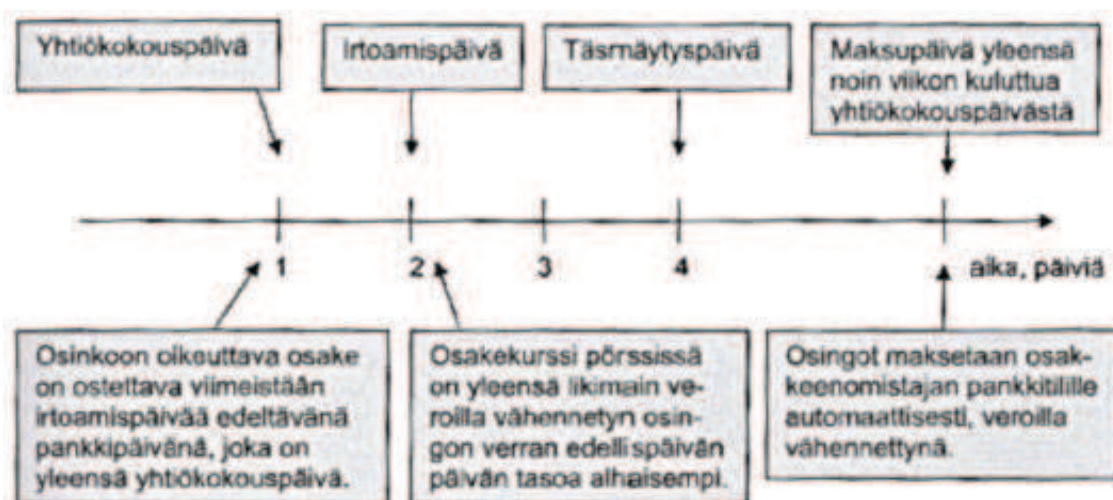
Sijoittaessaan ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaja pääsee hyötymään merkittävästi suuremmasta sijoituskohdevalikoimasta. Markkinat ovat siis kattavammat ja huomattavasti suuremmat, eivätkä ne ole niin alttiita markkinaheilahtelulle. Sijoittajan kannattaa kuitenkin perehtyä kunnolla sijoittaessaan ulkomaisiin osakkeisiin. Ulkomaisten osakkeiden välittäjien transaktiokustannukset vaihtelevat usein paljonkin, ja niin kuin kotimaistenkin osakkeiden ja sijoitustuotteiden kohdallakin on jo todettu, kannattaa tutustua ja tietää tarkkaan, mihin on sijoittamassa, minkälaisiin kustannuksiin on sitoutunut ja varautunut. Vaikka ulkomaisten osakkeiden kustannukset ovat laskeneet reilusti, on kuitenkin hyvä tiedostaa ja perehtyä kyseisten sijoitustuotteiden kaupankäyntiin tarkasti. On tärkeää punnita vaihtoehtoja myös erilaisten osakerahastojen ja indeksiosuuksien väliltä, jolloin sijoittajan voi olla kannattavampaa sijoittaa niiden kautta ulkomaisiin osakkeisiin sen sijaan, että sijoittaisi suoraan kyseisiin ulkomaisiin osakkeisiin. (Hämäläinen 2005, 79.)

4.1.3 Osingot

Osakeyhtiön hallitus voi esittää osuuden jakamista osakkeenomistajille. Tällöin puhutaan osingosta, joka on osuus osakeyhtiön tuloksesta. Osakeyhtiön hallitus määrittelee osingon suuruuden, ja tämän päätöksen lopputuloksen päättää yhtiökokous vuosikokouksessa.

Osa sijoittajista pitää osingoista, osa taas ei. Loppujen lopuksi osingonjakamista pidetäänkin usein nollasummapelinä, koska osingon irtoamishetkellä osakkeen arvosta irtoaa juuri osingon suuruinen osa. Osingonjaolla onkin enemmän merkitystä psykologisella tasolla, ja se kasvattaa tietynlaista luottamusta sekä antaa kuvan yrityksen tilasta joko hyvällä tai huonolla tavalla. Osingonjako antaa siis tietynlaisen signaalin markkinoille, ja se kuvastaa myös tietyllä tavalla yrityksen tilaa tuloksentekomielessä. (Salakunrakentaja 2012.)

Lukuna osinkotuotto toimii hyvin sekä on siinä mielessä myös erittäin käyttökelpoinen, että sitä voidaan suoraan verrata hyvin esimerkiksi talletus- ja obligaatiokorkoihin. Jos tulossennuste on riittävän luotettava, on osinko myös helposti ennustettavissa. Tuleva osinko antaa siis enemmän tietoa kuin aikaisemmin maksettu osinko. Osakesijoittamisessa osinkotuotto on vähäriskisin tuottoerä, ja tämä johtuu pitkälti siitä, että yritykset pyrkivät pitämään osingonjakonsa stabiileina sekä myös mahdollisimman tasaisesti nousevina. (Lindström 2005, 85.)

Kuvio 6. Osingon irtoaminen ajallisesti (Elo 2009, 73).

Kurssi yleensä laskee, kun osinko irtoaa osakkeesta irtoamispäivänä. Sijoittajan on ostettava kyseinen osake vähintään irtoamispäivää edeltävänä pörssipäivänä, jotta hänellä on oikeus osinkoon.

4.2 Rahastot

Rahastot koostuvat korkoinstrumenteista, osakkeista sekä muista arvopapereista. Ne ovat salkkuja, jotka omistavat niihin sijoittaneet yksityishenkilöt, yritykset, instituutiot sekä muut yhteisöt. Rahastoa voi siis luonnehtia kollektiiviseksi instituutioksi, jonka muodostavat useat erilaiset sijoittajat. Rahastoon sijoittamalla henkilö voi hyötymään suuren sijoittajan asiantuntemuksesta sekä kustannustehokkuudesta. (Puttonen & Repo 2010, 30.)

Rahastojen pääperiaate on helppo määritellä ja käsittää: rahasto muodostuu siitä, että sijoittajien varallisuutta kerätään yhteen ja se sijoitetaan eteenpäin erilaisiin arvopapereihin, esimerkiksi korkoihin ja osakkeisiin. Rahaston sijoituspäätöksistä ja rahaston sisällöstä vastaa rahastoyhtiö, joka hallinnoi rahastoa. Tarkemmin rahastoa käytännössä hoitaa rahastonhoitaja, joka tekee edustamansa rahastoyhtiön allokaation mukaisia sijoituspäätöksiä rahastoon ja hoitaa sitä säännöllisesti. Rahastoyhtiö vastaa siis rahastojen hallinnoinnista eikä omista rahastojen arvopapereita, vaan arvopaperit ovat sijoittajien omaisuutta. (Puttonen & Repo 2010, 30.)

Sijoitusvaihtoehtona rahastot ovat luotettavia ja helppoja, sillä rahastojen ehtoja ja niiden hallinnointia valvoo Finanssivalvonta. Rahastoja tarjoavat kaikki suuret pankit sekä rahastoyhtiöt ja Finanssivalvonta valvoo toimintaa jatkuvasti. Sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiöt ja sijoitusrahastot toimittavat Finanssivalvonnalle tilinpäätöksensä säännöllisesti. Sen lisäksi Finanssivalvonta myöntää toimiluvat rahastoyhtiöille. Sijoittajille ja erilaisille säästäjille on tarjolla hyvin erilaisia rahastoja ja niistä kerrotaan tarkemmin seuraavissa luvuissa. (Finanssivalvonta, 2012.)

Korkopainotteiset rahastot sijoittavat erilaisiin korkoinstrumentteihin ja ovat matalan koron rahastoja. Pääsääntönä voidaan pitää sitä, että mitä suurempi osakepaino rahastossa on, sitä suurempi riski myös on. Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti osakkeisiin ja niissä pääsääntöisesti on korkea riski. Riskin ja tuotto-odotuksen kulkiesä käsi kädessä voidaankin todeta, että osakerahastoissa tuotto-odotus on myös korkean riskin takia paljon korkeampi kuin korkorahastoissa. Usein puhutaan paljon yhdistelmärahastoista, joissa on molempia, sekä korko- että osakesijoituksia. Näitä rahastoja tarjoavat myös lähes kaikki toimijat, ja pyrkimys on saada mahdollisimman korkeita tuottoja mahdollisimman matalalla riskillä. (Puttonen & Repo 2010, 30.)

Kuten jo aikaisemmin on mainittu, rahastosijoittamisessa rahastoyhtiö pääsääntöisesti perii tehdystä sijoituksesta eli merkinnästä merkintäpalkkion. Merkintäpalkkiot ovat yleensä noin 0,5 %–1,5 %. Samoin, jos sijoittaja haluaa rahansa pois rahastosta eli tekee lunastuksen, rahastoyhtiö veloittaa lunastuspalkkion. Lunastuspalkkiot ovat pääsääntöisesti 1 – 2 %. Näiden palkkioiden lisäksi rahastoihin liittyvät niin kutsutut juoksevat kulut, jotka muodostuvat erilaisista hallinnointi- ja säilytyspalkkiosta. Tarkemmin sanottuna kulut muodostuvat siitä, kun rahastonhoitaja tekee muutoksia rahastoon ja rahaston sisällä käydään kauppaa. (FIM 2014.)

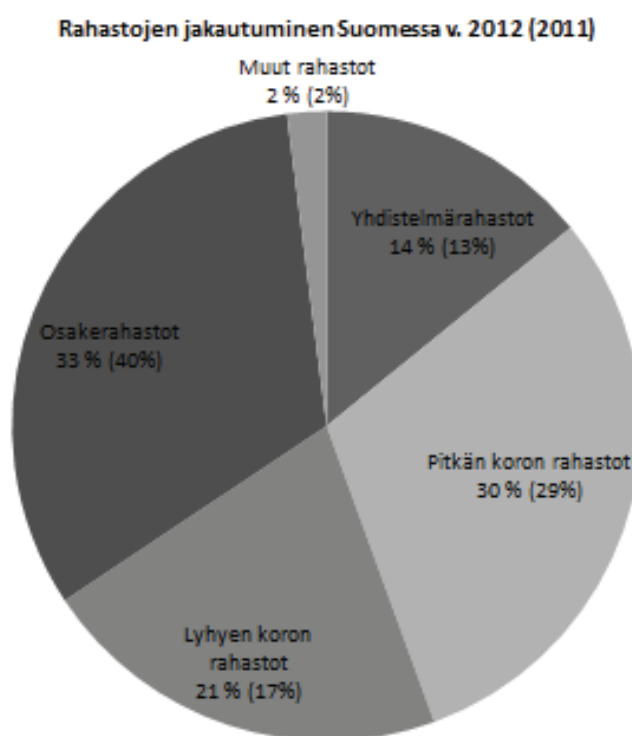
Rahastot sopivat hyvin sellaisille sijoittajille, joilla ei ole aikaa seurata markkinoita aktiivisesti eikä välttämättä asiantuntemuskaan riitä. Rahastosijoittaja pystyy hyvin jättämään sijoituspäätökset ja markkinoiden seuraamisen rahastonhoitajalle, jolloin sijoittaja tietysti maksaa kyseisestä palvelusta jo aikaisemmin mainitun pienen palkkion. Tällä tavoin varallisuus on ammattilaisten hoidossa eikä sijoittajan itse tarvitse henkilökohtaisesti tehdä aktiivisesti mitään sijoitustensa suhteen. Rahastoihin sijoittamisen hyviä puolia ovat myös se, että sijoittamiseen voi lähteä mukaan jo pienelläkin summalla. Useat pankit ja rahastoyhtiöt tarjoavatkin kuluttajille erilaisia kuukausisäästösopimuksia, jolloin mahdollisimman monet lähtisivät mukaan sijoittamiseen. Tätä kautta on myös helppo päästä ajan myötä sijoittamaan pidemmäksi ajaksi isommilla summilla esimerkiksi osakkeisiin, kunnes säännölliset kuukausisäästöt ovat tuottaneet tarvittavan määrän varallisuutta. (Hämäläinen 2005, 83.)

Kuvio 7. Rahastopääoma kotimaisissa sijoitusrahastoissa (Finanssialan keskusliitto / Sijoitustutkimus, 2012).

Kuten kuvio 7 kertoo, rahastosijoittaminen on suosittua ja rahastopääomat tuntuvat vain kasvavan. Esimerkiksi vuotta 2008 edeltävät suositut vuodet on ylitetty vuonna 2012. Kehitys näyttää olevan nouseva, sillä 2013 alkuvuonna helmikuussa sijoitettujen rahastopääomien luku oli 69,5 miljardia euroa. (Sijoittajatutkimus.)

Rahastosijoittaminen on Suomessa hyvin suosittua ja etenkin kymmenen vuoden aikana rahastoihin sijoittaminen on kasvanut merkittävästi. Yksityissijoittajien lisäksi rahastoihin sijoittavat instituutiot, yritykset ja muut suursijoittajat, joihin kuuluvat esimerkiksi erilaiset eläkerahastot. (Pesonen 2011, 115.)

Kuvio 8. Rahastojen jakautuminen Suomessa (Finanssialan keskusliitto, 2012).

Kuten kuviosta 8 voidaan todeta, sijoittajat suosivat pitkän- ja lyhyen koron rahastoja, osakerahastoja sekä yhdistelmärahastoja. Vuonna 2011 Suomessa sijoitettua varallisuutta oli ainoastaan 2 % muunlaisissa rahastoissa. Vertailu vuosien 2011 ja 2012 välillä on myös helppoa: korkorahastojen osuus kaikista rahastoista oli yli puolet vuonna 2012. Myös voidaan todeta, että kyseisten vuosien välillä osakerahastoissa on ollut

muutoksia. Osakerahastojen osuus on pienentynyt selvästi, ja suurin syy siihen on varmasti vuoden 2011 osakekurssien suuret laskut.

4.2.1 Korkorahastot

Korkorahastoja ovat lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastot. Ne eroavat toisistaan rahastojen sijoituskohteiden juoksuaian mukaan. Rahastoja voidaan luokitella muun muassa vertailemalla sijoituskohteiden alueellista jakoa. Keskeisiä perusteita luokittelulle ovat myös jako yritysrisiä ja valtionlainoja ottaviin rahastoihin. (Pesonen 2011, 127.)

Hajautus tapahtuu korkorahastoissa hyvin eri tavoin ja hajautuksella pyritään pienentämään erilaisia riskejä: korkorahastot pyrkivät hajauttamaan ajallisesti pienentäen ajallista riskiä ostamalla eripituisia joukkolainoja sekä tekemään ostoja eri aikoina. Samoin korkorahastoissa hajautetaan varoja maantieteellisesti sekä hajauttamalla varoja eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. (Pesonen 2011, 127.)

Lyhyen koron rahaston tavoite on yleisesti ylittää pitkällä aikavälillä euribor-koron tuotto. Kyseiset rahastot ovat silti pitkälti vastine pankkitilille, ja ne sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, kuten esimerkiksi pankkien tai valtioiden liikkeellelaskemiin korkoinstrumentteihin, joissa laina-aika on usein alle vuosi. (Puttonen & Repo 2010, 35.)

Keskipitkän koron rahastot taas sijoittavat varansa yleensä raha- ja joukkovelkakirjamarkkinoille (Puttonen & Repo 2010, 35).

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa yleensä joukkovelkakirjalainoihin, joissa juoksuaika on yli vuoden. Tällaisia joukkovelkakirjalainoja liikkellelaskevat esimerkiksi valtiot ja yritykset. Rahastoja voidaan luokitella sijoitusten mukaan: yleinen jako on maantieteellinen tai esimerkiksi se, että sijoittaako rahasto yrityslainoihin tai valtionlainoihin. Usein puhutaankin obligaatioista niissä tapauksissa, joissa sijoitetaan valtion tai yhteisöjen lainoihin. Niitä rahastoja, jotka taas sijoittavat yrityslainoihin, kutsutaan usein yrityskorkorahastoiksi. (Pesonen 2011, 129.)

Kaikkia korkorahastoja ajatellen voidaan sanoa, että pitkän koron rahastoissa tuotto-odotus on yleensä parempi. Näin ollen myös riski on suurempi ja arvo voi laskea helpommin (Puttonen & Repo 2010, 34).

Modifioitu duraatio on keskeinen käsite, mikä on hyvä muistaa korkorahastoista. Sillä kuvataan korkoriskiä, mitä pienempi luku on, sitä pienempi on riski. Tässä tilanteessa voidaan puhua myös herkkyydestä arvonmuutoksille. Modifioidulla duraatiolla voidaan myös vertailla korkorahastojen riskiä keskenään. Luku kertoo sen, kuinka altis kyseinen korkorahasto on koronvaihtelulle ja kuinka paljon rahaston arvo muuttuu, jos korkotaso esimerkiksi laskee yhden prosenttiyksikön verran. (Pesonen 2011, 129.)

4.2.2 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti pääasiassa osakkeisiin. Esimerkkinä voi olla pelkästään suomalaisiin osakkeisiin sijoittava osakerahasto, jossa maantieteellinen riski on aika suuri. Samoin osakerahasto voi sijoittaa esimerkiksi pelkästään pohjoismaihin, jolloin maantieteellistä riskiä saadaan jo hajautettua paremmin verrattuna Suomen markkinalle sijoittavaan osakerahastoon. (Pesonen 2011, 134.)

Kehittyville markkinoille sijoittaessa sijoittaja saa hyvän hajautuksen ja sijoitus tuo lisäksi tuottopotentiaalia. Pesonen suosittelee sijoittajia hajauttamaan salkkua niin, että noin viidestä kymmeneen prosenttia on sijoitettuna kehittyville markkinoille (Pesonen 2011, 135).

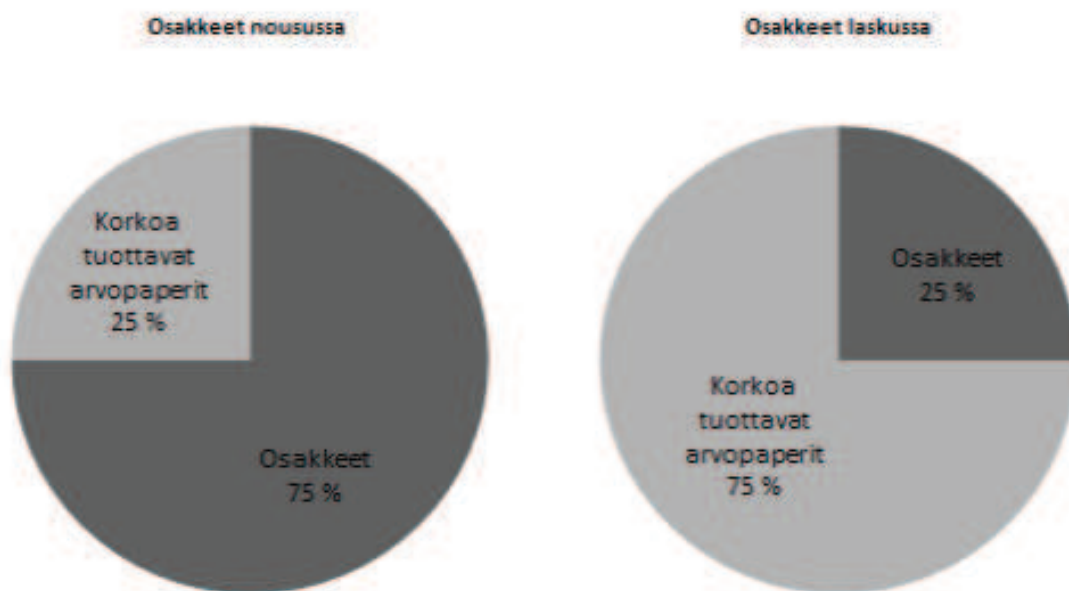
Myös nykyinen S-pankin päästrategi Vesa Engdahl suosittelee suuntaamaan katseet kehittyville markkinoille näinä päivinä, jos sijoittaja haluaa lisätä mahdollisia tuottojaan. Engdahlin mukaan riskit ovat suuria, mutta kehittyvien markkinoiden osake- ja korkosijoitukset ovat hyvä ”mauste” salkussa. (Pörssisäätiö, 2013.)

Hyvä käytännön esimerkksisijoitus on FIM-pankin tarjoama FIM BRIC+A –osakerahasto, joka sijoittaa hajautetusti kehittyville markkinoille. Rahaston nimi tulee kehittyvistä maista: Brazil, Russia, India sekä China. Kyseisen rahaston tarjoava FIM sijoituspalvelutalo markkinoikin tuotetta juuri sillä, että kehittyvien talouksien painoarvo maailmassa kasvaa koko ajan (FIM, 2014).

4.2.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa korko- sekä osakesijoituksiin, ja näin korkosijoitusten ja osakkeiden painopistettä voidaan painottaa eri tavoin. Osakepaino voi olla esimerkiksi noin 30 % ja loput korkopainoa, jolloin rahasto saadaan matalan riskin sijoitukseksi. Yleensä painotukset esitetään prosentuaalisesti ja näin sijoitustuotteesta kiinnostunut sijoittaja tietää, kuinka paljon tuotteessa voi olla maksimissaan osakepainoa ja kuinka paljon korkopainoa. (Pesonen 2011, 135.)

Osake- ja korkopainot voidaan myös jättää määrittelemättä ja näissä tilanteissa rahastonhoitaja tekee päätökset painojen suhteen ottaen huomioon sillä hetkellä olevan markkinatilanteen. Tilanne voi siis olla se, että esimerkiksi markkinatilanteen takia korkopaino on lähes 100 % ja osakepaino lähes nolla ja toisin päin. Näissä tilanteissa puhutaan kuitenkin väliaikaisista ja hetkellisistä ratkaisuista. (Pesonen 2011, 135.) Rahastonhoitajan päätöksillä on siis näissä tilanteissa suuri merkitys, jotta rahastolle saadaan mahdollisimman hyvä tuotto ja mahdollisimman pieni riski. Keskeinen seikka on siis se, kuinka rahastonhoitaja kykenee saamaan osakepainot ja korkopainot oikeaan suhteeseen huomioiden senhetkisen markkinatilanteen (Puttonen & Repo 2010, 35).

Kuvio 9. Yhdistelmärahastojen rakenteen muuttuminen salkunhoitajan onnistuessa optimaalisesti (Puttonen & Repo 2011, 35).

4.2.4 Rahastojen rahastot

Rahastojen rahastot ovat hyvin samanlaisia rahastoja kuin yhdistelmärahastot ja niistä puhutaankin usein yhdistelmärahastoina. Rahastojen rahastot sijoittavat yleensä rahaston hallinnoiman rahastoyhtiön omiin rahastoihin. Näissä rahastoissa voi myös yhdistelmärahastojen tavoin olla osakepaino esimerkiksi noin 30 % ja loput korkopainoa. Rahastojen rahasto nimi tulee siis siitä, että sijoittaa rahastoyhtiön omiin rahastoihin ja näin hajautus saadaan suuremmaksi. (FIM, 2014.)

Esimerkiksi FIM-pankki tarjoaa kolmea erilaista rahastojen rahastoa, jotka ovat niin kutsuttuja varainhoitorahastoja. FIM-pankin tarjoama FIM varainhoito 30 –rahastojen rahasto sijoittaa pääasiassa FIM varainhoidon omiin rahastoihin ja kyseisessä rahastossa osakepaino on noin 30 % ja loput sijoituksista on koroissa. Nimi FIM varainhoito 30 –rahasto tulee juuri siitä, että osakepaino on noin 30 %. Kyseisen varainhoitorahaston sijoittaessa FIM-pankin useisiin omiin rahastoihin saadaan varallisuutta hajautettua aina niin maantieteellisesti kuin myös toimialakohtaisestikin. (FIM, 2014.)

4.2.5 Erikoissijoitusrahastot

Erikoissijoitusrahastoja ovat muun muassa indeksirahastot, vipurahastot ja hedge fund –rahastot. Rahastot sijoittavat useisiin eri kohteisiin tavoitteenaan saadaan mahdollisimman suurta tuottoa mahdollisimman pienellä riskillä. (Puttonen & Repo 2010, 68.)

Indeksirahastot sijoittavat jonkin rahastoyhtiön valitsemaan indeksin mukaan, esimerkiksi OMX-indeksin mukaan. Näissä tilanteissa kuitenkin jonkin suuren yhtiön paino voi olla enemmän kuin 10 %, kuten esimerkiksi vuonna 2010 Nokian OMX-indeksissä. (Puttonen & Repo 2010, 68.)

Vipurahastot ovat erikoissijoitusrahastoja, jotka hyödyntävät erityisesti johdannaisia aktiivisesti. Rahastojen tarkoitus on ennakoida pörssikurssien ja tiettyjen osakkeiden kurssiennousuja. Johdannaisia hyödyntämällä ja erityisesti vivun avulla on tarkoitus saada osaketuottoja parempia tuottoja. Vipurahastoissa riski on erittäin suuri ja yleensä jopa suurempi kuin osakerahastoilla. Osuuksien arvot heilahtelevat lyhyen aikavälin aikanakin hyvin paljon ylös sekä alas. (Puttonen & Repo 2010, 69.)

Hedge fund –rahastojen pääperiaate liittyy siihen, että sen tarkoitus on saada positiivisia tuottoja kaikissa mahdollisissa markkinatilanteissa, toisin kuin normaalien sijoitusrahastojen kohdalla, jolloin tuotto perustuu vain nouseviin markkinahintoihin. Näistä rahastoista puhutaankin usein nimellä absoluuttisen tuoton rahastot. Kyseisissä rahastoissa sijoituspolitiikkaa on hyvin aktiivista ja salkunhoitajan ammattitaidolla ja aktiivisuudella on vielä suurempi merkitys. Rahastojen tuotot ovatkin hyvin sidoksissa salkunhoitajan kykyihin ja siihen, miten aktiivisesti hän rahastoa hoitaa. Nämä rahastot sijoittavat pääasiassa listattuihin ja listaamattomiin osakkeisiin, johdannaisiin sekä erilaisiin korkoinstrumentteihin. (Puttonen & Repo 2010, 70.)

4.2.6 ETF-rahastot

ETF-rahastot ovat pitkälti samanlaisia rahastoja kuin perinteiset rahastot. Tärkein ero on se, että kauppaa käydään pörssissä. Rahaston nimi tulee sanoista Exchange Traded Fund. Kaupankäyntiä varten sijoittaja tarvitsee arvo-osuustilin niin kuin muussakin pörssikaupankäynnissä sekä välittäjän eli esimerkiksi pankkiiriliikkeen. (Pesonen 2011, 137.)

ETF-rahastoilla ei ole aktiivista salkunhoitoa, toisin kuin esimerkiksi osakerahastoilla. Syy on se, että ETF:t on sidottu aina johonkin indeksiin. Syy mataliin palkkioihin ja hoitokuluihin onkin juuri se, että kyseisillä rahastoilla ei ole aktiivista salkunhoitoa (Sijoitusrahastot 2013). ETF-rahastoihin liittyvät kuitenkin erilaiset välityspalkkiot, joten sijoittajan on syytä ottaa tämä huomioon. Perinteisen rahastosäästäjän ei kannatakaan ehkä ensimmäisenä alkaa sijoittamaan ETF-rahastoihin. Pienten säästäjien kannattaakin keskittyä alkuun normaaleihin rahastoihin ETF-rahastojen sijaan, jolloin kaikki sijoittajan hallinnointikustannuksissa saamansa edut eivät tule menemään välityspalkkioihin. (Pesonen 2011, 137.)

Etenkin aloittelevan sijoittajan sekä kokeneempienkin sijoittajien kannattaa tutustua ETF-rahastoihin kunnolla ja harkiten. Monet ETF:t tuntuvat ensisilmäyksellä erittäin hyviltä sijoitusvaihtoehdoilta, mutta usein sijoituskohteet ovat epälikvidejä. Epälikvidillä tuotteella tarkoitetaan sellaista tuotetta, jolla on suuret spreadi-kulut. Spreadi-termi taas muodostuu myynti- ja ostotarjouksen erosta, eli mitä suurempi spreadi on, sitä vaikeampi sitä on myydä. Mitä epälikvidimpi sijoitustuote on, sitä vähemmän sillä käydään kauppaa. Pesonen toteaaakin, että mitä suurempi ETF on ja mitä enemmän siinä on

sijoitettuna sijoittajien varoja, sitä likvidimpi se on. Samoin hän suosittelee, ettei alle sadan miljoonan euron ETF-rahastoon kannata sijoittaa. (Pesonen 2011, 137.)

4.3 Warrantit

Warrantti on pankin tai jonkin sijoituspalveluyrityksen asettama arvopaperi. Warrantit ovat aina hyvin suuren riskin sijoituskohde, ja ne ovat pörssissä noteerattuja optioita. Kyseessä on siis optio, joka antaa option omistajalle tietyssä aikana ja tietyllä hinnalla oikeuden ja mahdollisuuden myydä tai ostaa jonkin tietyn kohde-etuuden. Kohde-etuutena voi olla esimerkiksi osake, indeksi tai vaikkapa sähkön hinta. On olemassa myynti- sekä ostowarrantteja: Jako riippuu siitä, koskeeko optio oikeutta myydä vai ostaa kohde-etuus tietyssä aikana tiettyyn hintaan. Tuottoa on siis mahdollisuus saada sekä kurssien laskiessa tai noustessa. (Finanssivalvonta 2013.)

Sijoittajan kannattaa pohtia ja tutustua tarkkaan warrantteihin, jos hän aikoo sijoittaa niihin. Warrantit ovat monimutkaisempia sekä perehtymistä vaativia sijoitustuotteita, ja näin ollen esimerkiksi warrantin tuote-ehtoihin ja liikkeellelaskijan tietoihin tulee tutustua tarkkaan. Jo aiemminkin mainittu riski on erittäin suuri, ja sijoittaja voi menettää koko pääomansa hyvinkin nopeasti. (Pesonen 2011, 149.)

Warrantti voidaan jakaa neljään perustekijään: kohde-etuuteen, warrantin lajiin (myynti tai ostowarrantti), lunastushintaan sekä päättymispäivään (Finanssivalvonta 2013).

Seuraavaksi kaksi käytännön esimerkkiä warranttiin sijoittamisesta. Jos näyttää siltä, että osakekurssi nousee ja sijoittaja uskoo sen nousevan, hänen kannattaa tässä tilanteessa ostaa ostowarrantti. Tällaisessa tilanteessa kyseisen ostowarrantin arvo nousee ja sijoittaja voi myydä sen voitolla. Samoin myös toisin päin: Tilanteissa, joissa sijoittaja uskoo ja luottaa siihen, että kurssi laskee, kannattaa hänen ostaa myyntiwarrantti. (Finanssivalvonta 2013.)

Kyse on siis paljon enemmän ennustamisesta kuin muutenkin usein sijoittamisesta. Warrantteihin sijoittamisessa ennustaminen on kuitenkin yksi keskeisin asia. Warranttikauppaa käydään NASDAQ OMX Helsingin pörssissä, ja warrantteihin sijoittavalla henkilöllä täytyy olla arvo-osuustili niin kuin muussakin pörssikaupassa (Finanssivalvonta, 2013).

Warrantit ovat hyvin keskeinen sijoituskohde muiden sijoitustuotteiden joukossa, ja mielestäni on tärkeää tutustua kyseisten sijoitustuotteiden pääpiirteisiin. Aloittavalle piensijoittajalle en kuitenkaan warrantteja ensimmäisenä suosittelisi, koska kyseiset sijoitustuotteet vaativat hyvin laajaa talouden ymmärtämistä sekä kattavaa asiantuntemusta markkinoista ja erilaisista sijoittamiseen liittyvistä seikoista.

5 Sijoittamiskanavat

Sijoittaja tarvitsee aina kaupankäyntiä varten välittäjän: Pankin, sijoituspalvelutalon tai hyvin vastaavan toimijan eli pankkiiriliikkeen. Välittäjä tarvitaan siksi, jotta sijoittaja voi ostaa sekä myydä osakkeita ja kaupat toteutuvat. (Kallunki ym. 2007, 247.)

Palvelua tarjoavat monet toimijat: Suomessa kaikki pankit, pankkiiriliikkeet ja erilaisiin sijoituspalveluihin erikoistuneet sijoituspalvelutalot tarjoavat osakevälitystä. Usein myös palkkioiden kustannukset vaihtelevat sen mukaan, miten kyseinen välittäjä on erikoistunut tiettyyn palveluun. (Hämäläinen 2005, 25.)

Sijoittajan kannattaakin tutustua perusteellisesti eri toimijoiden palveluihin. Kaikki välittäjät eivät tarjoa samoja palveluita. Usein esimerkiksi listaamattomien osakkeiden tarjonta vaihtelee paljonkin eri pankkiiriliikkeiden välillä. Samoin erilaiset säilytys- ja hallinnointipalkkiot sekä muut transaktiokustannukset vaihtelevat etenkin suurien ja pienten toimijoiden välillä.

5.1 Pankit, pankkiiriliikkeet ja sijoituspalvelutalot

Aloittelevan sijoittajan onkin hyvä ottaa selvää oman pankkinsa sijoittamispalveluista ja kustannuksista. Yleensä sijoittajan on helppo aloittaa sijoittaminen oman pankkinsa kautta, koska sijoituksia on helppo tehdä oman verkkopankin kautta.

Myös pienemmät toimijat Suomessa, kuten esimerkiksi FIM varainhoito, Nordnet ja Evli tarjoavat erilaisia varainhoito- ja sijoituspalveluita. Muun muassa FIM varainhoito tarjoaa rahastoja sekä FIM Direct Online -osakekaupankäyntipalvelua, jolla aloitteleva sijoittajakin voi aloittaa ensimmäiset osakekauppansa. Useimmiten suuremmilla pankeilla on kiinteitä kuukausittaisia kuluja osakesijoittajille. Tämän lisäksi pienemmät toimijat ovat yleisesti edullisempia transaktio- ja säilytyskuluissa kuin suuret pankit. Taulukko

havainnollistaa pienten ja isojen sekä ulkomaisten ja kotimaisten välittäjien eroja osakekaupankäynnissä.

Taulukko 3. Osakevälittäjien vertailu (Rikastin.fi, 2014).

Osakesäilytyksen ja -kaupankäynnin hintavertailu							
<i>Taulukko 1 – osakesäilytyksen ja valittujen markkinapaikkojen kaupankäynnin hinnoittelu</i>							
Yhtiö	Säilytys	New York	minimi	Tukholma	minimi	Helsinki	minimi
Danske Bank	3,05 €/kk	0,35 %	20 €	0,25 %	8 €	0,25 %	8 €
HMS Online	0 €	0,02USD/osake	14,95\$ (11,7€)	0,10 %	65 SEK (7,8€)	0,10 %	11,95 €
Keytrade	0 €	29,95\$ (23,4€)	-	99 SEK (11,9€)	-	10,95 €	-
Nordea	Kotimaiset 2,52 €/kk Ulkomaiset 0,1-0,4%/v, vähintään 5,05 €/kk	0,10 %	24 €	0,20 %	8 €	0,20 %	8 €
Nordnet	0 €	0,30 %	15 €	0,25 %	10 €	0,20 %	9 €
Osuuspankki	Palvelupaketti 2,4€/kk + markkina-arvon mukaan*	0,25%+18€	-	0,25 % + 8€	-	0,25%+8€	-
Saxo Bank	0 €	0,02USD/osake	15\$ (11,7€)	0,10 %	65 SEK (7,8€)	0,10 %	12 €
TD Direct	0,05%/Q, min. 15€/Q	28 €	-	28 €	-	28 €	-

Valuutanvaihdon kuluja ei ole huomioitu vertailussa. Osakevälittäjät sisällyttävät valuutanvaihdon kulut ilmoittamaansa valuutanvaihtokurssiin.

5.2 Verotus

Aloittelevan sijoittajan on hyvä tietää perusasiat myös sijoittamiseen liittyvästä verotuksesta. Tässä luvussa käydään läpi tärkeimmät verotukseen liittyvät perusasiat ja luvut, jolloin aloitteleva sijoittaja hahmottaa verotuksen osuuden paremmin sijoituksissaan. Luvussa tarkastellaan erikseen rahastoihin liittyvää verotusta sekä muihin sijoitustuotteisiin liittyvää verotusta.

5.2.1 Sijoitusten verotus

Pääsääntönä voidaan pitää sitä, että lähdeveroa maksetaan korkotuloista ja muunlaisista sijoituksista, kuten osakkeista ja rahastoista maksetaan pääomatuloveroa. Lähdevero sekä pääomatulovero ovat molemmat 30 %. (Säästöpankki 2014.)

Sijoitusrahastoja verotetaan siinä yhteydessä, kun rahastoja vaihdetaan tai lunastetaan. Siinä yhteydessä saaduista voitoista maksetaan pääomatuloveroa (30%). Alle tuhannen euron myynnit ovat verovapaita, mutta se koskee kaikkia koko vuoden aikana saatuja kauppvoja (myös muut arvopaperit). (Lähitapiola 2014.)

Sijoittaja voi vähentää myynti eli luovutustappiot myyntivoitoista. Vähennykset tulee tehdä kuitenkin tappion syntymisvuoden ja seuraavien kolmen vuoden aikana. Sen lisäksi selvitys tappioista on tehtävä sen vuoden veroilmoituksessa, jona tappio on syntynyt. Jos myytyjen arvopapereiden hankintamenot jäävät alle tuhannen euron kyseisenä vuotena, ei tappioita voida vähentää. (Lähitapiola 2014.)

Yleensä rahastoyhtiöt ja pankit välittävät automaattisesti verotiedot verottajalle, joten siinä vaiheessa sijoittajan ei itse tarvitse huolehtia kyseisistä tiedoista. Verottaja kuitenkin lähestyy myöhemmin henkilöä omalla veroehdotuksellaan henkilökohtaisesti ja sen jälkeen sijoittajan on itse ilmoitettava myyntivoitot veroilmoituksessaan. (Lähitapiola 2014.)

5.2.2 Sijoittamiseen liittyvät veromuutokset

Verotukseen on tullut muutoksia vuoden 2014 alusta. Pääomatuloverotuksen progressioon tuli muutos, jolloin veroprosentti muuttuu 32 %:iin 30%:sta, kun kyseiset tulot nousevat yli 40000 euroon. Ennen 2014 vuotta tuloraja oli 50000 euroa. (Veropaja 2013.)

5.3 Sijoittamiseen liittyviä kustannuksia ja sijoitus esimerkkejä

Tarkoitukseni on seuraavaksi vähän hahmottaa esimerkeillä lukijalle rahastoihin liittyviä palkkiokustannuksia ja mahdollisia muita kustannuksia, joita sijoittamiseen liittyy. Sijoituskohde esimerkeissä on jonkinlainen rahasto, koska rahastot ovat usein hyvä vaihtoehto aloittelevalle sijoittajalle ja rahastosijoittamisesta on hyvä lähteä liikkeelle kohti vaativampia sijoittamiskokemuksia.

Esimerkki 1.

Henkilö sijoittaa 1000 euroa FIM Brands –osakerahastoon. Kyseisen rahaston merkintäpalkkio on 1,00 % ja lunastuspalkkio 1,00 %. Sijoittajan on myös huomioitava niin kutsutut juoksevat kulut, jotka olivat kyseisessä rahastossa vuonna 2013 1,81 %. Rahaston juoksevat kulut muodostuvat erilaisista hallinnointi- ja säilytyspalkkioista. Kuluja muodostuu esimerkiksi siitä, kun rahaston sisällä olevia sijoituksia muutetaan ja siellä käydään kauppaa. Juoksevat kulut vähennetään aina suoraan rahaston tuotosta, joten kyseisistä kuluista puhutaankin usein näkymättöminä kuluina. Kuluja ei siis eritellä samantyyppisenä kuluna kuin lunastus- ja merkintäpalkkiot (Lähtäpiola, 2014).

Rahastosijoitus esimerkissä 1 sijoittajalta peritään 1000 euron merkinnästä 1,00 %:n merkintäpalkkio. Juoksevat kulut vähennetään automaattisesti rahaston tuotosta ja pääomasta. Kun sijoittaja haluaa rahansa pois rahastosta, hän tekee lunastuksen ja siitä vähennetään 1,00 %:n lunastuspalkkio. Taulukossa laskelma sijoitukseen liittyvistä kuluista. Esimerkissä sijoittaja saa 1000 eurolla sata osuutta rahastosta ja jokaisen osuuden arvo on kymmenen euroa.

Taulukko 4. Merkintä- ja lunastuslaskelmat

Merkintälaskelma	
Osuuksien lukumäärä	100
Osuuden arvo	10 €
Arvo yhteensä	1 000 €
Merkintäpalkkio	10 €
Pyöritysero	0 €
Yhteensä	1 010 €
Lunastuslaskelma	
Osuuksien lukumäärä	100
Osuuden arvo	10 €
Arvo yhteensä	1 000 €
Lunastuspalkkio	10 €
Pyöritysero	0 €
Maksettu	990 €

Esimerkki 2.

Henkilö sijoittaa joka kuukausi 100 euroa valittuun FIM-pankin korkean riskin rahastoon. Sijoittajan haluaa ottaa riskiä ja hänen vuotuinen tuotto-odotuksensa on 8,00 %. Hänen sijoitushorisonttinsa on kymmenen vuotta vuotta. Sijoituslaskurin mukaan hänen kertyvät säästönsä tulevat olemaan kymmenen vuoden päästä 17 949 euroa. Tämä laskema on tehty sillä oletuksella, että vuotuinen tuotto tulee olemaan vähintään 8,00 %. Tietenkään oletuksena oleva tuotto-odotus ei ole tae siitä, että vuotuinen tuotto tulee olemaan joka vuosi 8,00 %, sillä se voi vaihdella hyvinkin paljon. Laskuri kuitenkin antaa suuntaa siitä, miten aiemmin mainitulla kuukausisäästöllä voidaan pitkällä aikavälillä saada hyvät säästöt.

Kuvio 10. FIM kuukausisäästölaskuri (FIM pankki, 2014).

Kyseisessä FIM-pankin tarjoamassa kuukausisäästöissä ei ole merkintäpalkkiota, mutta siinä vaiheessa, kun sijoittaja lunastaa rahasto-osuutensa, häneltä peritään lunastuspalkkio. Lunastuspalkkio on tässä esimerkissä 1,00 %. Oletuksena on, että sijoittaja pääsee nauttimaan 8,00 %:n vuotuisesta tuotosta. Hän pitää varallisuutensa rahastossa kymmenen vuotta ja hän säästää joka kuukausi 100 euroa kyseiseen rahastoon. Hän saa kymmenen vuoden aikana 17949 eurolla yhteensä 150 osuutta. Taulukossa 5 on esitetty lunastuspalkkion määrä, mikä peritään sijoittajan tehdessä lunastuksen.

Taulukko 5. Lunastuslaskelma

Lunastuslaskelma	
Osuuksien lukumäärä	150
Osuuden arvo	119,66 €
Arvo yhteensä	17 949 €
Lunastuspalkkio	179,49 €
Pyöristysero	0 €
Maksettu	17 769,51 €

Esimerkki 3.

Tässä esimerkissä hahmotellaan osakaupankäyntiin liittyviä kustannuksia. Oheisen taulukon 6 esimerkki on FIM varainhoidon hinnaston mukainen osakekauppa, jonka sijoittaja tekee neljässä erässä. FIM varainhoito tarjoaa FIM Direct Online –palvelua, jolla aloittelevan sijoittajan on helppo tehdä ensimmäiset suorien osakkeiden sijoitukset. Oheisessa taulukossa 6 on eritelty sijoittajalle koostuva kaupankäyntikustannus toimeksiannon toteutuessa neljässä erässä.

Taulukko 6. FIM Direct Online –osakekaupankäyntipalvelun kustannusesimerkki (FIM 2014).

Kauppanro	Kaupan arvo €	Välityspalkkio € Online (0,20 %, min. 10 €)
1	1 450	10
2	50	-
3	5 000	3
4	3 500	7
Yht.	10 000	20

Esimerkki 4.

Esimerkissä 4 osakesijoittaja tekee vastaavalla FIM Direct Online –palvelulla osakekauppaa. Taulukossa 7 on myös hahmoteltu kaupankäyntikustannuksen suuruutta, kuten aikaisemmassa esimerkissä 3. Taulukon 7 erittelyssä on kaupankäyntikustannus kyseisen toimeksiannon toteutuessa yhtenä kauppana.

Taulukko 7. FIM Direct Online –osakekaupankäyntipalvelun kustannusesimerkki (FIM 2014).

Esimerkkikauppa	Kaupan arvo €	Välityspalkkio € Online (0,20 %, min. 10 €)
Osto +550 @ 7,75	4 262,50 €	10 €
Osto +1 000 @ 7,80	7 800 €	15,60 €
Myynti -1 450 @ 7,05	10 222,50 €	20,45 €

6 Pohdinta, tulokset sekä johtopäätökset

Työssäni on pyritty saamaan mahdollisimman kattava ja tarkka kuvaus kaikista niistä asioista, joita aloittelevan piensijoittajan tulisi huomioida aloittaessaan sijoittamisen. Työssäni esitetyt eri sijoitustuotteet sopivat aloitteleville sijoittajille, mutta sijoittajan tulee kuitenkin huomioida oma riskinottohalukkuutensa sekä tuotto-odotus. Yksi tärkeimpiä muistettavia asioita on tietää oma sijoittajaprofiili ja siihen liittyvät aikaisemmin mainitut tärkeät seikat, kuten riskinkantokyky sekä tuotto-odotus.

Tutkimuksen lähtökohta ja tutkimuskysymykset liittyivät juuri tähän seikkaan ja siihen, että mitä kaikkea aloittelevan sijoittajan tulisi tietää ja ymmärtää ensimmäisiä sijoituksia tehdessä. Tutkimus on pyritty tekemään mahdollisimman objektiivisesti ja aineistoa pyritty saamaan mahdollisimman monista eri tietolähteistä. Opinnäytetyö pyrkiikin olemaan mahdollisimman tiukka ja selkeä peruspaketti sijoittamisen ensiaskeleista. Olen yrittänyt tuoda esille keskeisiä asioita ja termejä, joista sijoittajan on hyvä tietää heti alkuvaiheessa. Myös konkreettisia sijoituskohteita on esitelty ja näkökulmana on koko ajan ollut nimenomaan aloitteleva piensijoittaja. Työtä tehdessä onkin ollut välillä haastavaa saada koottua perusasioita työhöni, jotka ovat oleellista tietoa. Onkin tärkeää muistaa, että näkökulma on ollut koko ajan piensijoittajan ja etenkin aloittelevan sijoittajan näkökulma. Mielestäni opinnäytetyöhön on koottu yhteen sijoittamisen alkuvaiheen kannalta tärkeät sekä olennaisimmat asiat.

Tutkielma tarjoaa monenlaisia sijoituskohteita lukijalle ja on hyvä muistaa sijoittajatyypien erot. Halusin esimerkiksi tuoda työhöni warrantit ja suorat osakkeet siitä syystä, että ne ovat hyvin oleellisia ja keskeisiä asioista sijoitusmaailmassa. En kuitenkaan aivan ensimmäisenä suosittelisi aloittelevalle sijoittajalle esimerkiksi warrantteja. Näin

ollen olenkin halunnut tarkastella kaikkia tuotteita monipuolisesti ja tuoda perustiedot keskeisistä sijoituskohteista. Halutessaan lukija voi hankkia myös lisätietoa esimerkiksi sijoituskohteista opinnäytetyön lähdeluettelon avulla.

Opinnäytetyön sisältöä voidaan pitää vain pienenä pintaraapaisuna, mutta näin ollut myös tarkoitus. Keskeiset seikat, kuten tuotto-odotus, erilaiset riskit, sijoitusaktiivisuus, riskinkantokyky sekä sijoitushorisontti on tuotu kattavasti esille työssäni. Olen halunnut painottaa näitä asioita opinnäytetyössäni ja myös lähdekirjallisuuden sekä muun aineiston saaman informaation mukaan nämä edellä mainitut asiat ovat tärkeimpiä asioita aloittelevalle sijoittajalle ymmärtää ja sisäistää. Kaiken tämän lisäksi olen halunnut tarkastella piensijoittajalle sopivia erilaisia sijoituskohteita ja kertoa niistä perusasiat.

Jos lähteitä olisi käytetty vielä laajemmin ja olisin halunnut opinnäytetyöstäni vieläkin kattavamman, olisin voinut käyttää tutkimuksessa enemmän esimerkiksi erilaisia laskelmia ja tutkimuksia. Myös rahoituksen teoriaa ja verotukseen liittyviä asioita olisin voinut käydä läpi enemmän. Tarkoitukseni oli kuitenkin tehdä työstäni tiukka tietopaketti sijoittajalle ja käydä sellaisia asioita läpi, mitkä kaikkien sijoittajien tulee tietää alkuvaiheessa. Mahdollinen jatkotyö voisikin olla esimerkiksi sijoitusopas kokeneelle sijoittajalle, jossa oletus olisi, että lukijalla on kaikki perustieto jo selvillä. Myös esimerkkilaskelmia ja sijoituskohteiden tarkempaa läpikäyntiä olisi voinut olla enemmän.

6.1.1 Työn yleinen luotettavuus, objektiivisuus sekä lähteiden ajankohtaisuus

Reliabiliteetin ja validiteetin perusteella voidaan tarkastella tekemäni opinnäytetyön luotettavuutta. Validiteetti mittaa tutkimuksessa sitä, mitä tutkimuksella oli tarkoitus mitata. Reliabiliteetti liittyy toistettavuuteen ja kykyyn tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Hirsijärvi ym. 2004, 216).

Opinnäytetyöni on perinteinen pöytälaatikkotutkimus ja näin ollen onkin syytä mitata lähinnä yleisesti työn luotettavuutta, objektiivisuutta sekä lähteiden ajankohtaisuutta ja niiden luotettavuutta. Opinnäytetyössäni on paljon faktatietoon ja ajankohtaisiin tietolähteisiin perustuvaa informaatiota, joten voidaan todeta, että reliabiliteetti on työssäni hyvä. Käytetty lähdemateriaali on ollut päällisin puolin hyvin ajankohtaista tietoa ja perimmäinen tarkoitus on ollut käyttää myös tietoa, mikä on mahdollisimman objektiivista. Uskonkin, että jos työ tehtäisiin uudelleen samoilla tietolähteillä ja aineistoilla, tulokset olisivat samanlaiset.

Rajasin työni hyvin tarkasti alusta asti ja työni käsittelee asioita piensijoittajan näkökulmasta. Esimerkiksi ammattisijoittajat ja suuremmat toimijat, kuten esimerkiksi institutiot ja yritykset on rajattu pois työstäni. Tutkielmassani käsittelin perusasioita ja keskeisiä teemoja, jotka liittyvät sijoittamisen alkeisiin. Tarkoitukseni oli antaa keskeistä tietoutta sellaiselle sijoittajalle, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta sijoittamisesta.

Lähteet

Elo, Henri 2009. Löydä helmet – vältä kuplat. Tie tuottavaan osakesijoittamiseen. Omakustanne, Tuusula.

FIM Brands osakerahasto. 2014. FIM.

<https://www.fim.com/tuotteet/rahastot/fim-brands>. Luettu 1.2.2014.

FIM Direct Online -kaupankäyntipalkkiot 2014. FIM

<https://www.fim.com/tuotteet/muut/direct-online/hinnoittelu>. Luettu 20.2.2014.

FIM kuukausisäästö 2014. FIM.

<https://www.fim.com/sivut/kuukausisaasto>. Luettu 15.1.2014.

FIM rahoitussanasto: Inflaatio, indeksi, arvopaperi 2013. FIM.

<https://www.fim.com/sijoituskoulu/sijoitussanasto/rahastosanasto>. Luettu 20.12.2013.

FIM rahastot 2014. FIM.

<https://www.fim.com/tuotteet/rahastot/fim-bric>. Luettu 26.1.2014.

FIM sijoitussanasto: volatiliiteetti, korko 2013. FIM.

<https://www.fim.com/sijoituskoulu/sijoitussanasto>. Luettu 19.12.2013.

FIM tuotteet 2014. FIM.

<https://www.fim.com/tuotteet/rahastot/fim-varainhoito-30>.

Luettu 26.1.2014.

Hämäläinen, Karo 2005. Sijoittajan käsikirja. Talentum, Helsinki.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2007. Ammattimainen sijoittaminen. Talentum, Helsinki.

Kansanosakkeet 2012. Pörssisäätiö.

http://www.porssisaatio.fi/tutkimus-tilastot/?stat_id=3103. Luettu 15.2013.

Kuluttajahintaindeksi. 2013. Tilastokeskus.
<http://www.stat.fi/til/khi/>. Luettu 10.12.2013.

Kysymyksiä MiFIDistä. 2014. Lähitapiola.
http://www.lahitapiola.fi/www/Yritysassiakkaat/Sijoitukset_ja_rahaitus/Sijoitusrahastot/Kysymyksiä+MiFIDistä.htm. Luettu 19.2.2014.

Lindström, Kim 2005. Menesty osakesijoittajana. Talentum, Helsinki.

Lindström, Kim & Lindström, Tom 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Talentum, Helsinki.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2002. Arvopaperisijoittaminen. Werner Söderström Oy, Helsinki.

Onko osingoilla merkitystä? 2012. Salkunrakentaja.
<http://www.salkunrakentaja.com/2012/08/onko-osingoilla-merkitysta/>. Luettu 15.1.2014.

Osakevälittäjien vertailu. 2013. Rikastin.fi.
<http://rikastin.fi/julkaisut/osakevalittajien-vertailu/>. Luettu 2.2.2014.

Pesonen, Mika 2011. Säästäjästä sijoittajaksi – Joka miehen sijoitusopas. WSOY. Porvoo.

Peukut pystyssä. 2013. Pörssisäätiö.
<http://www.porssisaatio.fi/blog/2013/11/18/peukut-pystyssa/>.
 Luettu 26.1.2014.

Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2011. Miten sijoitan rahastoihin. WSOY. Helsinki.

Rahastopääoma kasvoi lähes 70 miljardiin euroon. 2013. Sijoitustutkimus.
<http://www.sijoitustutkimus.fi/2013/03/rahastopaaoma-kasvoi-lahes-70-miljardiin-euroon/>. Luettu 20.1.2014.

Rahastoraportti, joulukuu 2012. 2012. Sijoitustutkimus / Finanssialan keskusliitto
http://www.sijoitustutkimus.fi/wp-content/uploads/2013/01/Rahastoraportti_201212.pdf.
 sliitto. Luettu 20.11.2013.

Sijoittajan sielunelämää. 2012. Pörssisäätiö.

<http://www.porssisaatio.fi/blog/2012/11/19/sijoittajan-sielunelamaa/>. Luettu 20.12.2013.

Säästämisen ja sijoittamisen verotus. 2014. Säästöpankki.

<https://www.saastopankki.fi/saastojenjasijoitustenverotus>. Luettu 20.2.2014.

Säästöt ja sijoitukset. 2014. Lähitapiola

<http://www.lahitapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Yhteystiedot/Usein+kysyttya/Saastot+ja+sijoitukset/etusivu.htm>. Luettu 21.2.2014.

Toivanen, Juha 2013. Tutkimus suomalaisten sijoittamisesta. Opinnäytetyö. Liiketalouden koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61300/Toivanen_Juha.pdf?sequence=1. Luettu 1.11.2013.

Verouudistukset 2014 – veromaailmassa tapahtuu. 2013. Veropaja

<http://www.veropaja.fi/fi/tiedotteet/2013/11/25/3152-verouudistukset-2014-veromaailmassa-tapahtuu-/>. Luettu 20.2.2014.

Warrantit 2014. Finanssivalvonta.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Warrantit/Pages/Default.aspx#.UuVInnmQnZs>. Luettu 26.1.2014.

Yhdysvaltojen edustajainhuone suostui velkakaton nostamiseen. 2014. Yle uutiset.

http://yle.fi/uutiset/yhdysvaltojen_edustajainhuone_suostui_velkakaton_nostamiseen/7083111. Luettu 22.2.2014.

Åke ja Leena Blomqvist hävisivät Nordealle sijoitusriitansa. 2011. Yle uutiset.

http://yle.fi/uutiset/ake_ja_leena_blomqvist_havisivat_nordealle_sijoitusriitansa/5307285. Luettu 15.1.2014.

FIM rahastot – hinnasto

FIM RAHASTOT – HINNASTO

RAHASTO	MERKINTÄ-PALKKIO	KUUKAUSI-SÄÄSTÖ	LUNASTUS-PALKKIO	HALLINNOINTI-PALKKIO	SÄILYTYS-PALKKIO
FIM Brands	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,1 %
FIM Brazil	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM BRIC+ A-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	1,9 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM BRIC+ D-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	1,5 % ⁽⁴⁾⁽⁶⁾	–
FIM BRIC+ Small Cap A-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM BRIC+ Small Cap D-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	1,5 % ⁽⁴⁾⁽⁶⁾	–
FIM China	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM Euro	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,1 %
FIM Euro High Yield	0,5 %	0,0 %	0,5 %	0,2 %	0,0 %
FIM Fenno	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,5 %	0,1 %
FIM Forte	1,0 %	0,0 %	1,0 %	2,0 %	0,1 %
FIM Frontier A-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	1,5 % ⁽⁴⁾⁽⁶⁾	–
FIM Frontier C-sarja	0,0 %	–	0,0 %	1,9 % ⁽⁴⁾	–
FIM India	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM Kehittyvä Korko	0,5 %	0,0 %	0,5 %	0,75 %	0,15 %
FIM Korko Optimaattori	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,15 %	0,0 %
FIM Likvidi	0,0 %	–	0,0 %	0,13 % ⁽⁸⁾	0,05 %
FIM Mondo A-sarja	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,1 %
FIM Mondo C-sarja	1,0 %	–	1,0 %	1,0 %	0,1 %
FIM Nordic	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,1 %
FIM Orient Alpha A-sarja	1,0 %	–	1,0 %	1,2 %	0,05 %
FIM Orient Alpha C-sarja	0,0 %	–	0,0 %	0,6 % ⁽¹⁾	0,05 %
FIM Real	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,45 %	0,05 %
FIM Rohto	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,1 %
FIM Russia	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM Russia Small Cap	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM Sahara A-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	2,2 % ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	–
FIM Sahara D-sarja	1,0 %	0,0 %	2,0 %	1,5 % ⁽⁴⁾⁽⁶⁾	–
FIM Top Yield A-sarja	0,5 %	0,0 %	0,5 %	0,9 %	0,15 %
FIM Top Yield C-sarja	0,0 %	–	0,0 ⁽²⁾ /0,5 %	0,2 % ⁽³⁾	0,15 %
FIM Tuotto	0,5 %	0,0 %	0,5 %	1,6 % ⁽⁴⁾	–
FIM Unioni	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,1 %
FIM USA	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,5 % ⁽⁴⁾	–
FIM Varainhoito 30	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 % ⁽⁵⁾	0,0 %
FIM Varainhoito 70	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 % ⁽⁵⁾	0,0 %
FIM Varainhoito 100	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 % ⁽⁵⁾	0,0 %
FIM Visio	1,0 %	0,0 %	1,0 %	1,7 %	0,15 %

⁽¹⁾ Lisäksi rahastokohtainen tuottosidonnainen palkkio 10 % 3 kuukauden euriborin ylittävältä osalta ja high watermark.

⁽²⁾ Mikäli sijoitusaika on yli 3 kuukautta.

⁽³⁾ Lisäksi rahastokohtainen tuottosidonnainen palkkio 20 % 1 kuukauden euriborin, lisätynä 1 prosenttiyksiköllä p.a., ylittävältä osalta ja high watermark.

⁽⁴⁾ Sisältää säilytyspalkkion.

⁽⁵⁾ Rahastosta ei peritä hallinnointipalkkiota 3.6.2013 alkaen.

⁽⁶⁾ Lisäksi rahastokohtainen tuottosidonnainen palkkio 8 % positiivisesta päivittäisestä tuotosta. Tuottosidonnaista palkkiota peritään 1.10.2013 alkaen.

⁽⁷⁾ Rahaston hallinnointipalkkiota on alennettu 2.12.2013 alkaen.

⁽⁸⁾ Voimassa 1.1.2013–31.12.2014. Normaali hallinnointipalkkio on 0,25 %.

Kunkin rahaston juoksevat kulut on esitetty avaintietoesitteissä. Juoksevat kulut sisältävät hallinnointi- ja säilytyspalkkiot sekä mahdollisesti sijoituskohteina olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyskulut.

Siirtyminen FIM Varainhoidon hallinnoimasta rahastosta toiseen yhtiön hallinnoimaan rahastoon oikeuttaa vaihtoehtuun: asiakas säästää matalamman kahdesta palkkiosta (joko lunastus- tai merkintäpalkkio).

Vähimmäissijoitus FIM Rahastoihin on 35 euroa lukuunottamatta seuraavia poikkeuksia:

- FIM Frontier C, jonka vähimmäissijoitus on 500 000 euroa.
- FIM Mondo C, jonka vähimmäissijoitus on 500 000 euroa.
- FIM Orient Alpha C, jonka vähimmäissijoitus on 250 000 euroa ja
- FIM Top Yield C, jonka vähimmäissijoitus on 1 000 000 euroa.

Kuukausittaisen rahastosäästämisen vähimmäissumma on 35 euroa/kuukausi.

FIM Varainhoito Oy, Pohjoisesplanadi 33 A, 00100 Helsinki, puh. (09) 613 4600, www.fim.com
FIM Asiakaspalvelu, puh. (09) 6134 6250, asiakaspalvelu@fim.com

FIM Brands – rahastoesite (kuukausikatsaus 31.12.2013)

KUUKAUSIKATSAUS 31.12.2013

FIM BRANDS

Tunnettuihin ja vahvoihin tuotemerkkeihin sijoittava osakerahasto

PERUSTIEDOT

RAHASTONHOITAJA
Janne Holtari

RAHASTO-OSUUDEN ARVO (EUR) 20,69

RAHASTON PÄÄOMA (MEUR) 60,28

OSUUDENOMISTAJIEN LUKUMÄÄRÄ 2006

***EUFEX-LUOKITUS** 10 / 10

***MORNINGSTAR** ***

VERTAILUINDEKSI

MSCI ACWI Cons Discr TR 50 %
MSCI ACWI Cons Stpl TR 50 %

NOTEERAUSVALUUTTA EUR

ALOITUSPÄIVÄ 08.05.2000

TUNNISTEET

ISIN F10008801428
Bloomberg FIMRENA FH Equity

RAHASTONHOITAJAN KOMMENTTI 31.12.2013

Vahvan tuotemerkin omaaviin yhtiöihin sijoittavan FIM Brandsin arvo nousi joulukuussa 1,7 % vertailuindeksiin laskiessa 0,1 %. Vuoden alusta rahasto tuotti 28,5 %, ja vuonna 2012 myös 25 %. Viimeisen 14 vuoden aikana FIM Brands on tuottanut 11 vuotena paremmin kuin S&P500-indeksi, mikä kertoo rahaston erinomaisista hajautushyödyistä.

Euroopassa autosektori nousi 0,9 %, matkailun ja vapaa-ajan toimiala 4,3 %, ja muut kulutustavarat laskivat 0,2 %. Ruoka- ja juomasektori tuotti 0,5 %. Yhdysvalloissa päivittäistavarat tuottivat dollareissa tarkasteltuna 0,2 % kestokulutushyödykkeiden noustessa 2,1 %. Dollari heikkeni suhteessa euroon 1,1 %. Rahastossa hyvin tuottaneita sijoituskohteita olivat mm. PureCircle, Monster Beverage, Walt Disney ja Ebay. Olemme ylipainottaneet kestokulutushyödykkeitä ja informaatioteknologiaa sekä alipainottaneet päivittäistavarasektoria.

Rahasto sijoittaa globaalisti yhtiöihin, jotka hyötyvät kulutuskysynnän kasvusta ja joilla on vahva tuotemerkki ja markkina-asema. Monet pitkäaikaiset trendit tukevat kulutuskysynnän kasvua. Kehittyvien markkinoiden keskiluokan voimakas kasvu ja kulutustottumusten kehittyminen, länsimaiden väestön ikääntyminen ja vaurastuminen, omasta kunnosta huolehtiminen ja toisaalta halu nauttia erilaisista elämyksistä luovat pohjan vahvojen brändien hyvälle kehitykselle myös jatkossa.

TUOTTOKEHITYS

JAKSO	RAHASTO p.a.	INDEKSI p.a.	RAHASTO kumulat.	INDEKSI kumulat.	RAHASTO	INDEKSI
1 kk	1,7 %	-0,1 %	1,7 %	-0,1 %	2006	17,6 %
3 kk	8,1 %	4,6 %	8,1 %	4,6 %	2007	-14,4 %
12 kk	28,5 %	21,5 %	28,5 %	21,5 %	2008	-44,6 %
3 v	14,6 %	14,1 %	50,7 %	48,4 %	2009	40,9 %
5 v	21,0 %	18,4 %	159,0 %	132,5 %	2010	21,9 %
vuoden alusta	28,5 %	21,5 %	28,5 %	21,5 %	2011	-6,2 %
alusta	5,5 %	1,3 %	106,9 %	19,6 %	2012	25,0 %
					2013	28,5 %

HISTORIAALLINEN TUOTTOKÄYRÄ

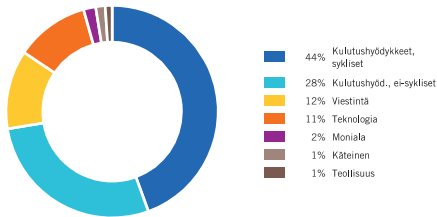
SUURIMMAT 10 SJOITUSTA

ARVOPAPERI	TOIMIALA	MAA	% NAV	MUUTOS
Google Inc.-Cl A	Viestintä	Yhdysvallat	4,1 %	0,1 %
Beiersdorf Ag	Kulutushyöd., ei-sykliset	Saksa	3,1 %	-0,1 %
Volkswagen Ag-Pfd	Kulutushyödykkeet, sykliset	Saksa	3,1 %	0,1 %
Playtech Ltd	Teknologia	Britannia	2,9 %	0,1 %
Continental Ag	Kulutushyödykkeet, sykliset	Saksa	2,6 %	0,1 %
Reckitt Benckiser Group Plc	Kulutushyöd., ei-sykliset	Britannia	2,6 %	-0,1 %
Apple Inc	Teknologia	Yhdysvallat	2,6 %	0,5 %
Walt Disney Co/The	Viestintä	Yhdysvallat	2,5 %	0,1 %
Tui Travel Plc	Kulutushyödykkeet, sykliset	Britannia	2,5 %	0,3 %
Henkel Ag & Co Kgaa Pref	Kulutushyöd., ei-sykliset	Saksa	2,4 %	0,0 %

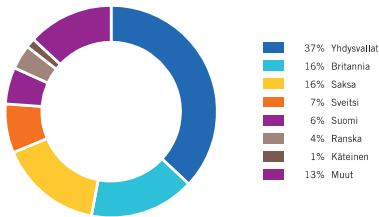

Pohjoisesplanadi 33 A, 00100 Helsinki
Puh., (09) 613 4600, www.fim.com

SIIJOITUSTEN JAKAUMA

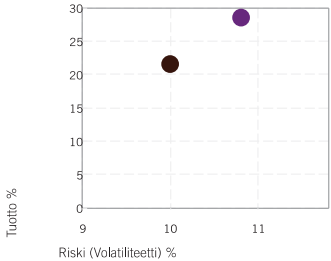
MAAJAKAUMA

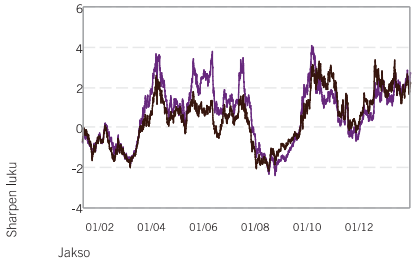
TUNNUSLUVUT

	RAHASTO ●	INDEKSI ●
Volatiliteetti - on riskimittari, joka kuvaa rahaston päivittäisen tuoton keskihajontaa kuluneelle 12 kuukaudelle.	10,6%	9,8%
Beta - mittaa rahaston markkinariskiä ja sen tuoton riippuvuutta markkinoiden keskimääräisestä tuotosta.	0,84	
Jensenin Alfa - kuvaa rahaston lisätuottoa suhteessa markkinariskisiin.	10,4%	
Sijoitusaste	98,6%	
Tracking Error - kertoo, kuinka paljon rahaston tuotto on poikennut vertailuindeksin tuotosta.	5,4%	
Informaatioisuhde - on salkun ja indeksin tuottoeron suhde tracking erroriin. Se kertoo, kuinka paljon vuotuista lisätuottoa on saatu.	1,29	
Sharpen luku - mittaa riskittömälle korolle saatua lisätuottoa suhteessa tuoton volatiliteettiin.	2,67	2,18
Arvopapereiden lukumäärä	61	

RISKI / TUOTTO

SHARPEN INDEKSI

Pohjoisesplanadi 33 A, 00100 Helsinki
Puh., (09) 613 4600, www.fim.com

Tämä ei ole kehoitus merkitä sijoitusrahasto-osuuksia. Raportti on FIM Varainhoito Oy:n tuottama vapaamuotoinen informaatio rahastosta. Vaikka raportin tekemisessä on noudatettu huolellisuutta ja pyritty varmistamaan lukujen ja käytetyn datan oikeellisuudesta, emme vastaa siinä mahdollisesti olevista virheistä tai puutteista. Historiallinen tuotto ei myöskään ole tee tulevaisuudesta. Osuuksien arvo ja niistä saatava tulo voi nousta ja laskea, ja sijoittajat eivät välttämättä saa takaisin alkuperäistä sijoitustaan. Sijoituskohteiden arvo vaihtelee markkinoiden mukaan, ja myös valuuttakurssien muutokset sekä rahaston palkkiot vaikuttavat sijoittajan saamaan tuottoon. Rahasto ei pyri seuraamaan tai toistamaan käytettyä vertailuindeksiä tai sen tuottoa. Vertailuindeksiä käytetään kuvaamaan niiden instrumenttien tuottoa, joihin rahasto voi sijoittaa varansa. Rahastojen tunnusluvut on laskettu viimeisten 12 kuukauden ajalta. Kaikkien rahastojen tuotot perustuvat kasvusuuksiin. Mondo A-sarjan tuottohistoria ennen 10.3.2008 on esitetty tuottograafissa, käyttäen hyväksi A-sarjan ja instituutiosarjan hoitopalkkioeroa sekä rahaston instituutiosarjan virallista tuottohistoriaa 18.10.2000 alkaen. Raportti sekä tiedonantovelvollisuuden mukainen rahastoesite on saatavilla maksutta rahastoyhtiöstä tai verkkopalvelusta www.fim.com. *Eurex- ja Morningstar-luokitukset ovat katsauksen tekohetkellä tuoreimmat saatavilla olevat luokitukset. Rahaston palkkiot on esitetty rahaston avaintietoesitteessä ja FIM Sijoitusrahastojen hinnastossa.